

Møte onsdag den 10. januar 2007 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 38):

- Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Presidenten vil få lov til å benytte anledningen den første møtedagen i denne sesjonen til å ønske alle representanter og alle andre som har sitt daglige virke i Stortinget, et riktig godt nytt år og uttrykke det håp at alle vil få en trivelig, interessant og utfordrende sesjon i lokalvalgåret 2007.

Representantene Torstein *Rudihagen*, Laila *Dåvøy*, Anna *Ljunggren*, Marianne *Marthinsen*, Saera *Khan*, Hallgeir H. *Langeland*, Per *Sandberg* og Sonja *Mandt-Bartholsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra den møtende vararepresentant for Oppland fylke, Johannes *Rindal*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Inger S. Engers permisjon, i dagene 10. og 11. januar, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

- Søknaden behandles straks og innvilges
- Andre vararepresentant for Oppland fylke, Svein Erik *Hilmen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
- Svein Erik *Hilmen* innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Inger S. Enger.

Presidenten: Svein Erik *Hilmen* er til stede og vil ta sete.

Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra representanten Heidi *Sørensen* om fødselspermisjon i tiden fra og med 10. januar til og med 13. april
- fra representanten Olav Gunnar *Ballo* om fødselspermisjon i dagene 10. og 11. januar
- fra representanten Trygve *Slagsvold Vedum* om fødselspermisjon i tiden fra og med 10. januar til og med 6. februar
- fra representanten Trond *Helleland* om fødselspermisjon i tiden fra og med 15. januar til og med 16. februar

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

- Søknadene behandles straks og innvilges.
- Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Buskerud fylke: Beate Heieren *Hundhammer*
 - For Finnmark fylke: Kirsti *Saxi*
 - For Hedmark fylke: Arnfinn *Nergård*
 - For Oslo: Akhtar *Chaudhry*

Presidenten: Kirsti *Saxi*, Arnfinn *Nergård* og Akhtar *Chaudhry* er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig *Horne*. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig *Horne* anses enstemmig valgt som settepresident for dagens og morgendagens møter.

Representanten Borghild *Tenden* vil fremsette et representantforslag.

Borghild *Tenden* (V) [10:04:45]: På vegne av Odd Einar *Dørum*, Trond *Helleland*, Øyvind *Halleraker* og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om etablering av et frittstående vegtilsyn.

Presidenten: Representanten Olemic *Thommessen* vil fremsette et representantforslag.

Olemic *Thommessen* (H) [10:05:19]: På vegne av representanten Trine *Skei Grande* og meg selv vil jeg fremsette et forslag om omlegging av lisensinnbetaling til NRK.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Anne-Grete *Strøm-Erichsen*
- statsråd Odd Roger *Enoksen*
- statsråd Erik *Solheim*

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Ketil *Solvik-Olsen*.

Ketil *Solvik-Olsen* (FrP) [10:06:38]: Jeg har et spørsmål til olje- og energiministeren.

En feilslått energipolitikk over flere år har ført til høyere strømpriser for både husholdninger og industrien. Fremskrittspartiet har årlig fremmet titalls forslag om en bedre energipolitikk, men alltid blitt nedstemt. Det virker rett og slett som om stortingsflertallet har ønsket høyere strømpriser, og denne regjeringen har åpenbart resignert i arbeidet mot disse høye strømprisene.

På Natur og Ungdoms årsmøte denne uken var energiministeren gjest. Han sa bl.a. at vi må leve med høye

strømpriser også i fremtiden, og i Aftenposten i dag er han sitert på at energiprisen i dag er høy, heldigvis. Det er mulig at energiministeren liker å få applaus av Natur og Ungdom, men for de mange husholdningene, og ikke minst for industrien, som må betale regningen for denne politikken, er dette en utfordring. En politikk som legger til rette for at energiprisene «heldigvis» skal være høye, setter norsk industri i fare. Vi har de siste årene sett mange eksempler på at norsk industri flytter ut, til tross for at Regjeringen bønnfaller den om å bli i Norge. Det viser at det ikke er bønner som hjelper, men gode rammebetingelser.

I valgkampen lovte de rød-grønne partiene å rydde opp. De lovte å komme med en pakke som skulle gi industrien kraft til en konkurransedyktig pris, et såkalt industri-kraftregime. Da Bondevik II-regjeringen utredet dette, var det ikke måte på hvor enkelt det ville være å gjennomføre et slikt industri-kraftregime hvis en bare fikk en rød-grønn regjering. Men til tross for en rekke løfter i løpet av året som har gått, senest i november, om at industri-kraftregimet skulle komme på plass før jul, har vi fortsatt ikke sett snurten av dette.

For selskap som Hydro Karmøy, som vurderer å investere 6 milliarder kr i et nytt aluminiumsmelteverk på Karmøy, er det vesentlig å vite om industri-kraftregimet kommer på plass. Hva slags råd vil statsråden gi til selskaper som Hydro Karmøy? Bør de vente på Regjeringen i håp om at et regime kommer på plass, eller bør de gå ut i markedet og lage kraftavtaler der?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:08:49]: Representanten Solvik-Olsen tar opp flere spørsmål.

Det Regjeringen sier i Soria Moria-erklæringen, er at vi skal ha en god kraftbalanse, og at vi skal ha akseptable energipriser. Men det er uvegerlig et faktum at vi i et år med normal nedbørmengde er nettoimportør av energi. Det betyr at skal vi ha en nasjonal kraftoppdekning, må vi produsere mer kraft. Og ny kraft vil koste mer enn de nedbetalte kraftverkene som vi har fra før. Skal vi få ny kraft, kan det skje på to måter. Det kan skje gjennom den støtte som Regjeringen gir til fornybar energi, og det kan skje ved at energiprisene blir noe høyere. Dessverre er det også slik at hvis vi i fremtiden skal basere oss på import, vil det bidra til å drive prisene opp, for energiprisene på det europeiske markedet er i all hovedsak høyere enn i Norge. Dermed er det, som jeg har sagt, all grunn til å tro at energiprisene blir høyere i fremtiden enn det vi har vært vant med. Akkurat nå er situasjonen den at vi har noen av de laveste energiprisene i hele Europa på grunn av at magasinsituasjonen ser annerledes ut enn den gjorde i høst. Men det er ikke noe ønske fra energiministeren at vi skal ha høyest mulig energipriser. Vi skal ha akseptable strømpriser.

Så til industri-kraftregimet. Jeg har overhodet ikke lagt skjul på at dette både er og har vært et krevende arbeid. Det er gjort et stort arbeid i regi av flere departement i året som har gått. Når vi, som jeg også varslet Stortinget om før jul, bestemte oss for å bruke noe mer tid på dette spørsmålet, har det ikke minst sammenheng med det arbeidet som pågår i EU, og som uansett vil få konsekvenser for

den måten som vi på norsk side kan innrette et framtidig industri-kraftregime på. Det arbeidet i EU forventer vi skal være ferdig i løpet av første halvår, og vi tar sikte på å jobbe parallelt med et nasjonalt system fram mot avslutningen av EU-kommisjonens arbeid.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:10:49]: Når statsråden nevner kraftsituasjonen, er det litt forunderlig at denne regjeringen sier nei takk til kraftprosjektet på Vefsna, som ville gitt 1,5 TWh ny strøm til en pris som er lavere enn det Hydro Karmøy krever for å foreta sin investering. Vi vet også at den satsingen som Regjeringen har hatt på fornybar energi, stort sett bare har endt opp med kansellering av prosjekt for fornybar energi. Man har ikke fått på plass nye.

Hovedspørsmålet mitt gikk på industri-kraftregimet, som Regjeringen i valgkampen sa var lett å få på plass hvis man bare stemte på de rød-grønne partiene. Mange industriarbeidere gjorde det, nettopp fordi de trodde og stolte på partienes løfter. Nå ser vi at til tross for mange løfter, også i løpet av året som gikk, har ikke Regjeringen levert varene. Tvert imot. Nei til EU-partiet, Senterpartiet, stoler nå på at EU vil være den som løser saken. Hydro Karmøy, som er ett av mange selskap som er i denne situasjonen, forventer at det foreligger en løsning i løpet av mars. Nå hører vi altså at det skal skje i løpet av første halvår. Da ønsker jeg å vite om det da vil foreligge noe for Stortinget sånn at det blir vedtatt, eller skal Regjeringen da utrede det videre?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:12:06]: Det er gjort en grundig utredning fra Regjeringens side. Og det er ikke slik at vi venter på EU for nødvendigvis å se hva de gjør. Men i og med at EØS-avtalen er avgjørende for det handlingsrom vi har, vil det være fornuftig også å se på eventuelle endringer i EUs regime på dette området. Derfor venter vi. Men det betyr ikke at vi sitter stille og venter på hva som skjer i EU. Vi har en tett dialog med flere EU-land og med kommisjonen om disse tingene – det har vi hatt hele veien – og vi jobber også internt med et nasjonalt regime.

Jeg tror det er all grunn til å understreke at jeg aldri har sagt at dette blir lett. Det er ingen tvil om at det er et krevende arbeid. Men det betyr ikke det samme som at Regjeringen ikke har vilje til å løse utfordringene for norsk industri. Og det er det som er det vesentlige her. Vi har brukt mye tid på dette spørsmålet, og vi kommer til å bruke mye tid på det framover for å legge til rette for at f.eks. også Hydro Karmøy skal kunne gjøre investeringer i et framtidsrettet industri-anlegg på Karmøy.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgings-spørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:13:24]: Det er litt pussig nå å høre at dagens olje- og energiminister skylder på EU. I valgkampen før siste stortingsvalg slo man kategorisk fast at EU ikke var noe problem i dette spørsmålet. De rød-grønne partiene teppebombet norske industrisamfunn

med garantier – la oss slippe til, så kommer industrikraftprisen automatisk til å falle – om en industrikraftpakke som den forrige Stoltenberg-regjeringen sørget for å avvikle. Hva sier man egentlig nå til norske industrisamfunn, som man lovte det stikk motsatte? Man sier: Prisen kommer til å øke. Man vant altså valget med å utstede valgkampens største garanti.

Da er mitt spørsmål: Tar olje- og energiministeren, på vegne av Regjeringen, nå selvkritikk på at man gikk ut og lovte norske industriarbeidere lavere strømpriser, når utviklingen har vist det stikk motsatte?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:14:28]: Nei, det gjør vi overhodet ikke. Vi snakker om to ulike ting.

Regjeringens arbeid med å etablere et industrikraftregime er godt i gang. Det har vi arbeidet med over mange måneder, faktisk i ett år. Arbeidet med sikte på å etablere et sånt regime videreføres. På hvilken måte det blir gjort, skal vi komme tilbake til. Forutsetningen for det arbeidet er at vi skal etablere langsiktige og stabile energipriser, slik at industrien har forutsigbarhet for investeringene. Det er noe helt annet enn det vi ser av markedspris på strøm utvikling – den var svært høy i vinter, men vi har nå en strømpris som er blant Europas laveste. Det viser også den sårbarheten som er i et vannkraftsystem.

Det var definitivt ingen som sa at dette kom til å bli enkelt. Men i motsetning til den forrige regjeringen har denne regjeringen en klar ambisjon om å etablere et slikt industrikraftregime. Det er også det utgangspunktet vi jobber ut fra.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:15:31]: Regjeringspartiene har i lang tid lovet en rask avklaring på et nytt industrikraftregime.

Statsråden sa til representanten Solvik-Olsen at de har vært i en tett dialog. Før jul svarte statsråden på et skriftlig spørsmål at konkrete forslag til ordninger så langt ikke har vært diskutert med ESA.

Mitt inntrykk er at her er Regjeringen nokså defensiv, når en ikke har begynt å drøfte konkrete forslag. Det er lenge siden pølsefesten i oktober hvor man feiret Regjeringens 1-årsdag.

Men mitt spørsmål og min utfordring til statsråden blir: Hvilken argumentasjon vil statsråden bruke overfor EU for å få på plass et industrikraftregime, og hvilke alliansepartnere ser han for seg for å få dette på plass innad i EU?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:16:29]: Først må vi skjelne mellom ulike ting. Som jeg sa i mitt forrige svar: Vi har på den ene siden hatt en tett dialog med EU-kommisjonen og med flere av medlemslandene i EU som har en ganske omfattende industri, for å prøve å påvirke den retning som et slikt regime tar i EU, og på den andre siden har vi en uformell dialog med ESA. Når det i mitt svar sies at vi ikke har fremmet noen konkrete forslag for

ESA, er det rett og slett begrunnet i at i det øyeblikk vi gjør det, er vi inne i en formell prosess der ESA skal ta stilling til ett forslag. Vi har valgt å ha uformelle diskusjoner der vi har drøftet ulike alternativer for å se hvilket handlingsrom vi har på de mest aktuelle alternativene som foreligger. Vi vil på bakgrunn av disse uformelle diskusjonene gå til ESA når vi har bestemt oss for hvilket konkret forslag vi går for, å få aksept for det. Det er den prosessen vi har lagt opp til i forhold til ESA.

Så til argumentene overfor de enkelte medlemsland i EU. Den utfordringen industrien står overfor, er ikke særnorsk. Europeisk industri sliter i like stor grad som norsk industri med høye strømpriser. Så dette er også et aktuelt spørsmål i EU-land.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:17:47]: Det er ingen tvil om at løftebrudd preger Regjeringens energipolitikk – det gjør det på det området som er tatt opp i dag. Regjeringspartiene lovte en rask avklaring, det var bare et spørsmål om vilje. Det skulle komme stabile, langsiktige og lave priser. Nå hører vi statsråden snakke om langsiktige og stabile priser – og «lave» er kuttet ut.

La meg ta et annet eksempel på løftebrudd innenfor energipolitikken – ja et som kommer til å gå inn i læreboka om løftebrudd.

I Stortingets møte 1. mars i fjor sa statsministeren:

«Jeg gleder meg til å være den statsministeren i Norge som klipper snora til det første store, norske gasskraftverket, og det har jeg tenkt å gjøre rundt 2007. Da har vi ikke bare et gasskraftverk som står der, men vi har også et svært renseanlegg ved siden av som renser klimagassen CO₂.»

I nyttårstalen var dette erstattet med en visjon om å få på plass et renseanlegg om sju år.

Forstår statsråden at det er stigende frustrasjon over at løftebruddene preger Regjeringens energipolitikk?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:18:51]: Det er en beskrivelse som jeg er helt uenig i. Den forrige regjering brukte fire år på ikke å gjøre noen verdens ting i forhold til industrikraft og varslet også at det ikke kom noe slikt industrikraftregime. Denne regjeringen har varslet at dette har vi en klar ambisjon om å få til. Vi har brukt ett år og gjort et grundig arbeid som er gjennomført både på tvers av flere departementer og opp mot ESA og EU-kommisjonen. Vi har varslet at det vil være fornuftig å bruke et halvt år mer på det arbeidet som nå skal gjøres, og industrien har også sagt at det er fornuftig å gjøre det. Det betyr ikke at vi har lagt det bort, og det betyr definitivt ikke et løftebrudd. Et og et halvt år er betydelig kortere tid enn fire år som den forrige regjeringen brukte.

Så har aldri statsministeren sagt at renseanlegget skulle stå på plass i 2007. I Soria Moria-erklæringen står det at det er et mål for Regjeringen at renseanlegget på Kårstø skal stå ferdig innen 2009. Ifølge den rapporten som NVE har lagt fram, viser det seg å være svært vanskelig å få til.

Vi tar sikte på bl.a. å ha et samrådsmøte i slutten av januar. Så skal Regjeringen ta stilling til videre håndtering av situasjonen på Kårstø. Men det betyr ikke at vi har lagt det bort, tvert imot.

Presidenten: Torbjørn Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Torbjørn Andersen (FrP) [10:20:05]: Jeg vil nok en gang vise til at olje- og energiministeren ved flere anledninger i fjor lovet et nytt industrikraftregime før nyttår, men ingenting har skjedd. Samtidig har statsministeren uttalt at det å få på plass en ny ordning med industrikraft til svært gunstige priser vil bli vanskelig på grunn av bl.a. EØS-avtalen.

Hvorfor har statsråden vært en så stor optimist – når statsministeren har vært langt mer tvilende til det å få på plass et nytt industrikraftregime, i alle fall ifølge avisenes nyhetsbyrå. Ser man ulikt på dette innad i Regjeringen? Er statsråden enig i statsministerens vurdering om at det er en generell mangel på kraft som kanskje er hovedproblemet i Norge?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:20:57]: Det jeg hele tiden har sagt, er at jeg tok sikte på at jeg før jul skulle ha på plass en skisse til et nytt regime. Etter også å ha hatt en tett dialog med industrien om dette har jeg kommet fram til at jeg vil bruke noe mer tid for å se på det arbeidet som nå foregår i EU. Industrien har også sluttet seg til at det vil være fornuftig.

Det er flere som må gjøre et arbeid her, ikke bare EU-kommisjonen, men også flere av medlemslandene i EU.

Jeg har aldri lagt skjul på at dette er et krevende arbeid, for EØS-avtalen setter rammer for hva som er mulig å gjøre innenfor et nasjonalt handlingsrom. Vi må uansett forholde oss til EØS-avtalen, for den legger rammer for den politikk som vi kan føre på dette området. Men det betyr ikke det samme som at det ikke er et handlingsrom, og det handlingsrommet har vi til hensikt å utnytte fullt ut.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:22:07]: La meg få lov å begynne med å gjengjelde nyttårsønskene fra presidenten, siden det tidligere ikke har vært sagt av noen av representantene.

Rett før jul fikk vi annonsert den største fusjonen og den største endringen av norsk oljepolitikk som har skjedd i Norge på mange tiår. I Norge har vi hatt tradisjon for å ønske å ha flere store selskaper som har kunnet konkurrere, kunnet drive hverandre og kunnet sørge for teknologiutvikling. Det har vært en vellykket politikk som har bidratt til at vi har ligget i front som land på kompetanse og kunnskap når det gjelder oljeutvinning på dype havområder. Det viser at vi har fått en historie med en stor utvikling av en industri ikke bare knyttet til selve oljeutvinningen, men også til leverandørindustrien og den teknologien som er knyttet til dette.

I ettertid har den største diskusjonen knyttet til fusjonen dreid seg om hva babyen skal hete. Når den største endringen skjer i virkemidler og rammer rundt den viktigste og største inntektskilden til dette landet, blir altså det politiske miljøets viktigste diskusjon hva et nytt selskap eventuelt skal hete, og om det skal endre navn. Jeg vil derfor få lov til å benytte denne spontanspørretimen til å utfordre olje- og energiministeren til å komme med synspunkter på hva man skal gjøre nå. Hvilke endringer i norsk oljepolitikk skal vi nå gjennomføre for å sikre at ikke det som har vært mangfold og konkurrerende kompetanse, nå blir til ensretting og mindre konkurranse og dermed også mindre utvikling av ny teknologi og nye måter å jobbe på, og at ikke kostnadene ved en fusjon som er viktig for selskapene, blir at utvinningen og teknologiutviklingen for Norge på dette området blir skadelidende.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:24:19]: Jeg takker representanten for å få anledning til å snakke om et av de spørsmålene som er vesentlige i forbindelse med denne fusjonen – nettopp bl.a. utviklingen på norsk sokkel framover.

Det er ingen tvil om at konkurransen mellom Statoil og Hydro har vært blant de viktige drivkreftene for å utvikle ny teknologi på norsk sokkel. Nå kan man si at i en modningsfase som vi er i nå, hvor vi høster mer enn vi utvikler, hvor vi har de store behovene for utvikling av ny teknologi som vi hadde tilbake i tid, og konkurransen mellom de selskapene, så er forholdet på norsk sokkel litt annerledes. Det er mange nye selskap som har kommet inn – faktisk i overkant av 40 selskap som er kvalifisert for å delta på norsk sokkel. Det er et historisk høyt tall. Interessen for å delta på norsk sokkel er stor, større enn den har vært noensinne. Dette betyr at konkurranseforholdene er noe annerledes. Men ikke desto mindre: Denne nye aktøren blir helt klart dominerende på norsk sokkel. Derfor er dette et av de spørsmål som departementet nå bruker mye tid på å gå inn i i forbindelse med bl.a. den saken som skal framlegges for Stortinget om hvilken betydning dette vil ha for statens håndtering av ressursforvaltningen på norsk sokkel, Oljedirektoratets forhold til selskapene Gassco og Petoro og ikke minst departementets forhold. Det vil vi komme tilbake til. Det er for tidlig å gi et konkret svar på det, men det er absolutt blant de ting som opptar oss, og som er svært viktig i forhold til denne fusjonen.

Erna Solberg (H) [10:25:54]: Det er faktisk mulig å ha den motsatte vurderingen, at nettopp i en modningsfase på norsk sokkel – for øvrig er jo Barentshavet og en del andre områder fortsatt ikke modne for nybrottsarbeid – er dette med teknologiutviklingen ekstremt viktig, for det er et spørsmål om hvor mye vi får ut av hvert felt. Og det er nettopp det som har vært strategien de siste årene, å sørge for ny teknologi for det. Så jeg vil advare mot å tenke slik at en modningsfase ikke stiller faktiske krav til nettopp teknologiutvikling, kompetanse og muligheter.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Vil man vurdere nå å legge opp til en strategi hvor f.eks. flere utenlandske selskaper inviteres inn i operatørselskap når man også over-

for Statoil tenker seg bytteforhold som kan endre seg, nettopp for å ha flere med den tunge, store kompetansen inn på norsk sokkel for å ha flere dynamiske miljøer? For ett problem blir til og med at vi vil sitte med én stor kompetansebedrift som også vil være en stor premissleverandør for departementet og de synspunktene vi kommer til å få om hva som er mulig å gjøre.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:27:04]: Både Petoro og Oljedirektoratet sitter på betydelig kompetanse og vil være svært viktige premissleverandører for departementets vurderinger, og vil bli enda viktigere premissleverandører i framtiden.

Ja, de internasjonale selskapene er mer enn velkommen på norsk sokkel, og det benytter jeg enhver anledning til å si. I veldig stor grad er de også aktive og deltar på norsk sokkel, og ikke minst er utviklingen i en del andre sentrale olje provinser avgjørende for at interessen på norsk sokkel er så stor som den er. Vi har stabile rammevilkår. Vi har en forutsigbar politikk på dette området som gjør at disse selskapene ser norsk sokkel som et godt sted å være. Til tross for at vi er i en situasjon hvor olje produksjonen avtar, er det fremdeles store ressurser og store muligheter på norsk sokkel, og det skal utnyttes i et samarbeid mellom norske selskaper og de internasjonale selskapene.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgings spørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:28:14]: Fremskrittspartiet er hovedsakelig positive til denne fusjonsprosessen som nå skjer mellom Statoil og Hydro. Men en av de viktigste utfordringene i den forbindelse er å sikre norsk sokkels konkurransevne. Det er viktig for å sikre en mest mulig god verdiskaping på sokkelen, men flere aktører i reell konkurranse er også viktig for å sikre at leverandøringen har gode forhold, og at det skjer en god teknologiutvikling slik at vi ikke får ett stort selskap som kan diktere alle prosesser som skjer. En åpen og sunn konkurranse er også viktig for norske selskapers muligheter til å agere i utlandet. Hvis vi stenger for utenlandsk virksomhet i Norge, vil sannsynligvis det samme skje overfor norske selskaper i utlandet, og da ville det være interessant å høre hvilke holdninger statsråden har i forhold til å få flere utenlandske operatører på norsk sokkel.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:29:09]: Svaret på det er ganske kort. De selskaper som kvalifiserer seg for å delta på norsk sokkel, og som tilfredsstiller de krav vi stiller for å delta på norsk sokkel, er velkommen til å delta på norsk sokkel. Det har helt fra starten vært norsk offisiell oljepolitikk. Det er også forsterket gjennom den utvidelse man har hatt de senere årene hvor mange nye mindre selskaper er kommet til. Dette er også gjort i et forsøk på å få til et større mangfold på norsk sokkel nettopp i en situasjon hvor vi har haleproduksjon og små felt. I går ble det f.eks. kjent at et av de feltene som for flere år siden ble nedstengt, nå blir åpnet på nytt av et av de mindre oljesel-

skapene som faktisk ser muligheter til å få enda mer ut av et felt som har vært nedstengt. Dette er også noe av utviklingen på norsk sokkel som Regjeringen ønsker velkommen, og som vi vil stimulere.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgings spørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:30:08]: Kunnskapsmiljøa i Statoil og i Hydro har vurdert ulike petroleumsfelt forskjellig. Dei har søkt konsesjon i ulike blokker. Dei har kjørt prosjekta veldig forskjellig. Og dei har utvikla ulik kompetanse.

No er spørsmålet om desse to kulturane vil gjera kvarandre betre – om det nye selskapet maktar å verta summen av dei to selskapa sine sterke sider, eller om det motsette vil skje. Eit aktuelt omgrep i så måte er «haleproduksjon», dette å få siste rest ut av felt der det meste allereie erhausta. Dette er ein interessant og viktig funksjon. Tradisjonelt har dette spesielt vore interessant for mindre selskap. Mitt spørsmål til olje- og energiministeren vert derfor: Korleis vil fusjonen innverka på utviklinga av norsk spisskompetanse på slik haleproduksjon?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:31:07]: Jeg har vel delvis svart på det spørsmålet allerede.

Nettopp den utviklingen vi ser i de mindre selskapene, som først og fremst interesserer seg for modne områder og for nettopp haleproduksjon og små satellittfelt, viser at vi har fått et større mangfold på sokkelen. Kompetanse på denne type produksjon bygges opp i de mindre selskapene. Det betyr selvfølgelig ikke at et nytt stort norsk oljeselskap skal ha mindre oppmerksomhet rettet mot behovet for å få mest mulig ut av de feltene som allerede er i produksjon. Det gjelder først og fremst de store feltene.

Oljedirektoratet og Regjeringens ambisjon er at vi i perioden fram mot 2015 skal klare å modne fram nye 5 milliarder fat oljeekvivalenter. Det er et ganske ambisiøst mål, som det vil kreve en betydelig innsats for å nå. Utvinningsraten på hvert enkelt felt må økes. Her vil det nye selskapet måtte ta et ansvar – på samme måte som Hydro og Statoil har gjort det hittil.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:32:20]: Statsråd Enoksen og jeg satt for mindre enn ti år siden sammen i en annen regjering da det tredje norske oljeselskapet ble overtatt av Statoil og Hydro. Jeg husker at vi den gangen stilte mange viktige spørsmål om maktspredning, om konsentrasjon av kompetansemiljøer, osv.

Nå står vi overfor en situasjon hvor de samme spørsmålene kan stilles – med ti streker under. Disse spørsmålene er svært grunnleggende, fordi det som er industrielt riktig, kan vise seg å være politisk og demokratisk utfordrende – om vi kan si det slik. Ikke minst gjelder det spørsmålet om å kombinere et stort statlig eierskap med det å utøve statlig myndighet.

Mitt første spørsmål gjelder det som det er nærliggende å se på, hvordan eierskapsoppgavene bør fordeles annerledes mellom departementene. Det er nærliggende å se at statsrådets eget departement nå vil få så viktige myndighetsoppgaver at det vil være rett å legge eierskapet til det nye selskapet i et annet departement.

Det andre spørsmålet er: Hvordan vil Stortinget bli involvert i de politiske og demokratiske utfordringene for dette nye selskapet?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:33:25]: Det er riktig at vi stilte mange sentrale spørsmål i forbindelse med Hydros og Statoils overtakelse av Saga. Historien har vist – etter de årene som har gått etter den tid – at både Statoil og Hydro, og for så vidt også norsk sokkel, har hatt en svært positiv utvikling i ettertid. Den kunnskap og den kompetanse som Saga hadde, og som ble brakt inn i de to andre selskapene, har utvilsomt vært positiv for – og har medvirket til – den utvikling vi har hatt.

Så stiller Sponheim helt relevante spørsmål med hensyn til departementets befatning med denne type spørsmål og den betydning fusjonen vil få for norsk oljepolitikk. Som sagt: Dette er blant de spørsmål som vi nå utreder, og som vi vil presentere for Stortinget i en proposisjon som sannsynligvis vil bli lagt fram i mars. Den må i alle fall behandles av Stortinget før generalforsamlingen i disse to selskapene, slik at Regjeringen får fullmakt til å stemme i tråd med det som blir Stortingets vedtak. I den forbindelse vil man få anledning til å drøfte alle disse spørsmålene.

Presidenten: Børge Brende – til oppfølgingsspørsmål.

Børge Brende (H) [10:34:36]: Først to ord om industrikraftregimet. I fjor sa olje- og energiministeren til Elkem, da de ville flytte Bjølvefossen til Island: Kunne de ikke vente et halvt år, siden industrikraftregimet ville være på plass før jul? De tenker nok sitt i Elkem i dag, når dette er skjøvet ytterligere ut i tid.

Det som bekymrer meg litt når olje- og energiministeren nå snakker om mangfoldet på den norske sokkelen, er at det kun henvises til de små selskapene. Årsaken til denne fusjonen mellom Hydro og Statoil er jo at de ønsker å etablere seg internasjonalt. På norsk sokkel vil imidlertid alle de små selskapene kunne erstatte den konkurransen som var mellom Hydro og Statoil. Hvorfor må statsråden hele tiden presses til å ta opp denne problemstillingen? Når vil han på en offensiv måte gå ut og si: Hvordan skal vi sørge for at norsk leverandørindustri også i fremtiden vil kunne oppleve konkurranse mellom ulike oljeselskaper? Hvordan vil statsråden offensivt komme til Stortinget med dette?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:35:44]: Først: Når det gjelder Bjølvefossen og Elkems situasjon, var det i månedene fra Elkem tok opp dette spørsmålet og fram til Elkems styre foretok en beslutning god kontakt mellom Elkem og mitt departement. Nok om det.

Jeg tror jeg allerede har svart flere ganger på på hvilken måte jeg vil presentere dette for Stortinget. Det vil i mars bli lagt fram i form av en proposisjon, hvor disse forholdene blir gjennomgått.

Og det er definitivt ikke slik at det bare er små selskaper på norsk sokkel – i tillegg til det nye fusjonerte selskapet. Det er store internasjonale selskaper som er representert på norsk sokkel, som i fremtiden vil være representert på norsk sokkel, og som viser stor interesse for å delta på norsk sokkel. Det er en nødvendig blanding av store og små selskaper.

Det er ingen tvil om at den nye situasjonen vil kreve mer av staten som ressursforvalter. Den vil kreve mer av Oljedirektoratet, av Petoro, av Olje- og energidepartementet – altså av myndighetene. Og det spørsmålet vil bli presentert for Stortinget i mars.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:36:55]: Olje- og energiministeren kan bli stående, for det er ham jeg vil stille et spørsmål.

Sammenslåingen av Statoils olje- og gassvirksomhet og Hydros olje- og gassvirksomhet har vært et sentralt tema i denne spørretimen, og med all grunn: Det er et svært spørsmål for Norge som nasjon, for det norske demokratiet, for norske lokalsamfunn og – selvfølgelig – for norsk olje- og gasspolitikk i fremtiden.

Forhåpentligvis vil vi gjennom dette grepet få et enda sterkere olje- og gassmiljø i Norge – i verdensklasse. Vi har fra Kristelig Folkepartis side gitt vår støtte til den positive tilslutning Regjeringen har gitt sammenslåingsplanene, men vi har også klare motforestillinger.

Så langt har man fokusert på forholdene på sokkelen. Men gjennom hele den norske oljehistorie har det gått som en rød tråd at Stortinget har vært opptatt av å sikre maktspredning, demokrati og desentralisering i forbindelse med oljepolitikken. Det har kommet til uttrykk i tildelingspolitikk og lokalisering av viktige funksjoner. Denne hovedlinjen utfordres av denne sammenslåingen. Vi kan risikere å få en økonomisk maktkonsentrasjon av uante dimensjoner – en økt dominans på sokkelen som kan svekke konkurranseforholdene for leverandørindustrien, som har vært nevnt. Det skaper nye utfordringer i forhold til reell uavhengighet og likeverdighet mellom myndighetsorganer og én dominerende aktør, og sist, men ikke minst, kan vi få en geografisk maktsentralisering som kan medføre gradvis sentralisering av reelle styringsfunksjoner.

Spørsmålet er om statsråden kan love Stortinget en full gjennomgang av disse forholdene når han legger fram proposisjonen, med fokusering på hvordan man kan motvirke en geografisk maktkonsentrasjon og sentralisering i denne næringen, og om Stortinget får seg forelagt den dominerende eiers strategi for det nye sammenslåtte selskapet.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:39:01]: Jeg ber om forståelse for at det er vanskelig å gi et konkret og

nøyaktig svar på hva som blir innholdet i den proposisjonen som skal legges fram for Stortinget. Det har gått veldig kort tid siden fusjonsplanene ble kjent, og i mellomtiden har vi hatt juleferie.

Vi er nå i gang med å gjennomgå de spørsmålene som vi mener er relevante å presentere for Stortinget i proposisjonen som blir lagt fram i mars, som jeg allerede har sagt. Nettopp de forhold som representanten Høybråten tar opp – maktspredning, desentralisering, leverandøriindustriens forhold, forholdet mellom myndigheter og selskapet og ikke minst myndighetenes arbeid med ressursforvaltning – vil være sentrale i den sammenheng.

Vi vil også gå grundig igjennom fusjonsplanene og de planer som blir lagt fram i tiden framover, for også å vurdere disse internt i Regjeringen og som største eier i det nye selskapet. De forholdene som representanten har vært inne på, er det på mange måter relevant å vurdere i forbindelse med konsekvensene av denne fusjonen. Det jobbes det nå med fra Regjeringens side.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:40:18]: Jeg er tilfreds med at Regjeringen, i motsetning til representanter for fusjonspartene, har gjort det klart at det er relevant for politiske myndigheter å gjennomgå alle sider av disse planene. At Regjeringen vil gjøre det selv, og at en vil legge fram denne gjennomgangen for Stortinget, synes jeg er tilfredsstillende og positivt. Det er nødvendig i lys av hvor stor denne saken er for Norge.

Samtidig har Regjeringen signalisert at staten skal være en dominerende eier i det nye selskapet – ja, Regjeringen vil sågar at staten skal være en mer dominerende eier enn den blir som en direkte følge av sammenslåingen. I lys av det vil det være interessant for Stortinget å få svar på det spørsmålet jeg også stilte, nemlig om Regjeringen i denne proposisjonen vil legge fram sine strategier for dette dominerende eierskapet for årene framover.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:41:20]: Som jeg sa: Å gi et konkret svar på nøyaktig hvor omfattende proposisjonen vil bli, med den korte tiden vi har til disposisjon fram til mars, ber jeg om forståelse for er litt vanskelig. Men det er helt klart at strategien og bakgrunnen for et så stort eierskap i dette selskapet er av de tingene som vil bli drøftet.

For øvrig er det slik at det eierskapet som Regjeringen tar sikte på å etablere i det nye selskapet, er i tråd med det som lå til grunn bl.a. i forbindelse med delprivatiseringen av Statoil. Da ble det sagt fra Stortinget at man ønsket at staten skulle eie minst to tredjedeler i Statoil. Det er også i tråd med det Regjeringen har nedfelt i Soria Moria-erklæringen, nemlig at vi ønsker å ha et betydelig eierskap i denne typen selskap også i framtiden. Derfor ligger det også til grunn for det Regjeringen gjør.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings spørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:42:31]: Det er viktig å utvikle de kompetanseklyngene som fins i Norge. En av

de beste og viktigste kompetanseklyngene vi har, er nettopp petroleumsvirksomheten. Norge er en oljehovedstad i Europa og i verden, og det bør vi fortsatt være.

Ut fra en sentraliseringstanke har stort sett alle partiene på Stortinget sagt at det er viktig å sikre at hovedkontoret til norske selskap ligger i Norge. Det samme bør vel gjelde geografisk innenlands: Der det er stor aktivitet, bør også virksomheten ligge. Den bør ikke flyttes til andre steder av andre hensyn.

Siden Regjeringen har varslet en aktiv bruk av eierskapet sitt, bør det som nå skjer, selvsagt forankres i Stortinget slik at alle partier får en sjanse til å uttale seg. Men jeg håper at det skjer på en litt bedre måte enn da man lanserte tidens satsing på fornybar energi, som endte opp i en stortingsmelding på fire sider.

Det ville være interessant å få en kommentar fra statsråden på følgende: Hva er forskjellen på å bruke ordet «forretningsadresse» og ordet «hovedkontor» for å fortelle hvor ting skal ligge?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:43:40]: Så vidt jeg har forstått, finnes det ikke noe annet begrep i aksjeloven enn «forretningsadresse». Det er det begrepet man forholder seg til.

Når det gjelder alle forholdene som er knyttet til disse spørsmålene, har ikke Regjeringen tatt stilling til disse ennå. Det vil vi gjøre, og det vil som sagt bli presentert for Stortinget. Mitt og Regjeringens utgangspunkt er at vi skal ha en god geografisk spredning på aktivitet. Vi skal opprettholde sterke miljøer. Det har også selskapene lagt til grunn. Så får vi komme tilbake til – for det er altfor tidlig nå å konkludere – hvordan dette skal gjøres, og hva som bør være myndighetenes påvirkning inn mot den endelige fusjonsprosessen på dette området og eiernes holdning til dette. Det vil vi få rikelig anledning til å komme tilbake til. Og som sagt: Stortinget skal få seg forelagt alle forhold rundt dette og få rikelig anledning til å drøfte det på vårparten.

Presidenten: Børge Brende – til oppfølgings spørsmål.

Børge Brende (H) [10:44:47]: Statsråden besvarer nå spørsmål om fusjonsavtalen ved å vise til at Regjeringen trenger tid til å gjennomgå avtalen – mon det.

Jeg har et enkelt spørsmål og håper på et klart svar. Medfører det riktighet at Regjeringen, før fusjonsavtalen ble kjent den 18. desember, fikk seg forelagt ved statsministeren og olje- og energiministeren flere ulike utkast – eller ett utkast – til en fusjonsavtale, slik at man var kjent med de spørsmål som reises av flere representanter her i dag?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:45:30]: Svaret på det er at det var tilstrekkelig kontakt mellom Regjeringen og selskapene til å kunne ta stilling til de overordnede rammer rundt dette.

Så er det selvfølgelig slik at vi vil trenge tid til å gå inn i mer detaljerte spørsmål framover. Det er også slik at det

er grenser for hva den største eier kunne bli involvert i i den fasen som vi var inne i på et tidlig tidspunkt, og i forhold til kunnskaper som andre eiere ikke hadde. Det ville være umulig for Regjeringen å være involvert i absolutt alle spørsmål knyttet til fusjonsprosessen. Det vil vi først kunne være i det øyeblikket konseptet for fusjonen presenteres for samtlige aksjonærer. Da vil vi kunne ta endelig stilling til absolutt alle spørsmål, som f.eks. bytteforhold, som er ett av de vesentlige spørsmål som enhver eier må vurdere på et likt grunnlag.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:46:39]: Den forrige regjering flyttet ut et stort antall direktorater fra Oslo til ulike andre byer i Norge. Tanken bak var å bygge kompetansmiljøer i ulike deler av landet. Senterpartiet lyktes ikke i å få en tilsvarende målsetting inn i Soria Moria-erklæringen. Derfor er det i alle fall viktig at en unngår å bygge ned miljøer som er etablert i ulike deler av landet.

Mitt spørsmål til statsråden er om det er Regjeringens klare målsetting at den fusjonen som vi nå diskuterer, skal opprettholde et styrket miljø i ulike deler av landet for på den måten å bidra til maktspredning og kompetansestyrking i ulike deler av landet, og at en derfor vil at dette skal nedfelles klart i den strategien som legges fram for Stortinget. For øvrig er det slik at i aksjeloven står det «forretningskontor» og ikke «forretningsadresse».

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:47:36]: Det er en helt klar ambisjon fra Regjeringen at vi skal bygge videre på å styrke de miljøene som er etablert. Vi har det absolutt sterkeste miljøet i denne sektoren i Stavanger, vi har et godt miljø i Bergen, og vi har et godt miljø i Oslo. Disse miljøene skal ivaretas, for dette er en fusjon som er vekst-drevet, det er ikke en fusjon hvor man skal ta ut gevinst i forhold til personellreduksjoner og den type ting. Det er stor etterspørsel etter kompetent arbeidskraft på dette området for tiden, og det vil være stor aktivitet i årene framover. Derfor vil det framover være nødvendig å ta med seg alle de dyktige menneskene man har i denne bransjen. Det vil bety at det må bygges på de miljøene vi har, at disse miljøene må videreutvikles. Det er Regjeringens ambisjon. Det er også selskapenes ambisjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:48:37]: Klimaspørsmål har kommet på dagsordenen med tyngde. Det er veldig positivt. Vi vet at noe må gjøres, vi vet hva som må gjøres, og vi vet at prisen er overkommelig. Lavutslippsutvalget, som har jobbet i Norge, har vist vei og har på en realistisk måte gjort det klart hvordan vi kan redusere klimagassutslippene med to tredjedeler i Norge innen 2050.

Venstre har tatt til orde for et bredt forlik om klimapolitikken. Vi snakker om et område hvor vi må ha et generasjonsperspektiv, og vi snakker om et område hvor det er

viktig at politikken er bredt forankret, bl.a. fordi det skal tas tunge tak som vi som politikere må stå samlet bak.

Statsråd Enoksen kvitterte i går ut ideen om et klimaforlik på en positiv måte, og det synes vi i Venstre er bra. Men dette må ikke være et minste felles multiplum, det må være et ambisiøst og forpliktende opplegg som gjør at vi kan nå de målene vi har i klimapolitikken. For å få det til må vi starte med noen måltall. Venstre ønsker at de måltallene skal være en reduksjon på 30 pst. i 2020 og to tredjedels reduksjon i 2050, slik Lavutslippsutvalget legger opp til.

Mitt spørsmål til statsråden er om han er enig i at det bør settes slike måltall, at ambisjonsnivået bør være på nivå med det Venstre sier, og at en så – ut fra disse måltallene – lager den politikken som trengs på ulike områder for å komme i mål. Jeg var med under klimamøtet i Nairobi og opplevde at Tyskland sa de ville redusere med 40 pst. i 2020, England sa de ville redusere med 30 pst. i 2020, mens Norge var mye mer vag – faktisk var vi i ferd med å gi slipp på den lederrollen vi på mange måter har hatt internasjonalt i klimapolitikken. Det er det viktig å gjøre noe med, og en god start vil være at Regjeringen nå kommer med klare forpliktelser knyttet til måltall i 2020 og 2050.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:50:39]: La meg først få si at jeg synes det er et positivt initiativ Venstre har tatt med hensyn til å oppfordre til et bredest mulig klimaforlik. Jeg er også enig i at det må bygges på en ambisiøs politikk, og det kan vel komme til å begrense hvor bredt et slikt forlik vil komme til å bli. Men det får vi eventuelt komme tilbake til.

Det spørsmålet som nå stilles, er det miljøvernministeren som har det konstitusjonelle ansvaret for. Regjeringen arbeider med sektorvise planer, hvor det skal være forpliktende måltall også på ulike sektorer. Miljøvernministeren har det overordnede ansvaret for denne planen, hvor de ulike departementer – også mitt – er involvert. Derfor vil jeg ikke gi et konkret svar på hva et slikt måltall bør være. Men jeg er hjertens enig med representanten Kvasheim i at av de aller, aller viktigste spørsmål som vi skal ta stilling til i tiden framover, er hvordan vi skal få redusert klimagassutslippene, spesielt i lys av de perspektiver som IEA har beskrevet når det gjelder økningen i energiforbruket i verden de neste årene, og de konsekvenser det vil få i forhold til bl.a. forventninger om en økning på over 50 pst. av klimagassutslipp. Det kan vi ikke leve med over tid. Derfor må også vi, som et rikt land og et oljeproduserende land, ta et betydelig ansvar for å bringe ned klimagassutslippene. Det er representanten Kvasheim og undertegnede hjertens enige om, og så får vi komme tilbake til de konkrete ting rundt dette.

Gunnar Kvasheim (V) [10:52:15]: Jeg registrerer at Tyskland er beredt til å ha et måltall for 2020, England er beredt til å ha et måltall for 2020, EU-kommisjonen legger fram et forpliktende opplegg med måltall i 2020 – mens Norge, som ifølge Soria Moria-erklæringen skal være et ledende land innenfor miljøområdet, ikke er be-

redt til å gjøre det. Men det viser bare at Soria Moria-erklæringen ikke var det gjennombruddet i miljøpolitikken som mange trodde. Det har vi også fått dokumentert tidligere i dag.

Når det er viktig å sette et måltall for 2020, er det fordi Lavutslippsutvalget sier at det er mulig å nå målene. Det er ingen store problemer knyttet til kostnadene. Men det forutsetter én ting: At vi kommer tidlig i gang. Det betyr at en må sette seg mål, og så gå i gang med forpliktende handlingsplaner. Problemet i dag er at vi har mål, men vi har en utvikling som går i feil retning. Den utviklingen må vi stoppe og endre.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:53:17]: Svaret mitt innebærer ikke at ikke Regjeringen har til hensikt å sette et mål. Svaret mitt er at dette først og fremst er miljøvernministerens konstitusjonelle ansvar. Vi er inne i et arbeid med dette som vil bli presentert. Når det vil skje, skal jeg være forsiktig med å svare på, i og med at det er miljøvernministeren som har ansvar for dette, men det blir i alle fall i løpet av de nærmeste månedene. Dermed vil Norge også ha en ambisiøs politikk når det gjelder dette. Jeg er svært imøtekommende til Kvassheims invitasjon om å prøve å få til et bredest mulig forlik på dette området.

Det er altså ikke et svar som innebærer at vi ikke skal ha en ambisiøs politikk, men at jeg har respekt for at det er en annen statsråd som har ansvar for dette området.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:54:19]: Innenfor klimapolitikken har Regjeringen kommet med ett konkret forslag – CO₂-renseanlegget på Kårstø. Det blir riktignok kraftig forsinket i forhold til det de lovet, men det er vi vant med fra Regjeringens side.

Prosjektet er kostnadsvurdert til 5 milliarder kr, med driftskostnader på rundt 350 mill. kr i året. Det vil gi en kostnad på 700 kr pr. tonn CO₂-renset, minimum. Det var ingen kostnadsanalyser i forkant av bevilgningene fra Stortinget, og statsråden har tidligere, i spørretimen den 18. oktober 2006, sagt at denne teknologien ikke vil være anvendelig i særlig mange andre tilfeller. En kan altså heller ikke skryte av at det vil være noen særlig teknologiutvikling.

En alternativ bruk av de 5 milliarder kr synes ikke å ha blitt gjort, til tross for at det ligger en rekke gode CO₂-prosjekt klare. Men når vi ser at slike som EnPro har gjort flere forsøk på å få møte Regjeringen for å vise sine løsninger, blir de ikke engang invitert til møte. Det blir de hos Fremskrittspartiet.

Vil Regjeringen sikre at det ligger kost-nytte-analyser i bunnen før en viderefører flere prosjekt?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:55:31]: Regjeringen vil i slutten av januar invitere bredt til et samråd, hvor vi inviterer miljøorganisasjoner, industri, alle som er relevante og som har interesse av å komme med innspill i

forhold til videre håndtering av anlegget på Kårstø. På bakgrunn av det samrådet vil vi ta stilling til videre prosess, og Stortinget vil få seg forelagt også dette på egnet måte på et eller annet tidspunkt, muligens i revidert, i forhold til den bevilgning som Stortinget allerede har vedtatt.

Det betyr at vi vil gå inn i en drøfting på bakgrunn av det som nå er kommet fram i NVEs rapport. Målet er å få på plass en rensing på Kårstø på en raskest mulig og mest mulig rimelig og effektiv måte. Dette vil vi komme tilbake til på bakgrunn av den kunnskap vi nå har.

Børge Brende (H) [10:56:28]: Det er beklagelig at Regjeringen drar beina etter seg når det gjelder å sette måltall for reduksjoner i norske klimagassutslipp. Jeg håper at Regjeringen i alle fall kommer i forkant av Australia og USA når det gjelder å sette den type måltall. De andre kommer med ambisiøse måltall nå, hver dag.

Men for å være litt konkret: I 2001, da Bondevik-regjeringen overtok, slapp Norge ut 54,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. I 2005 slapp vi ut 54,2. Klimagassutslippene gikk altså noe ned i løpet av de fire årene Bondevik II-regjeringen satt.

Nå sier regjeringen Stoltenberg II at man skal gjenreise norsk miljøpolitikk, og at det er nødvendig etter Bondevik II-regjeringen. Kan statsråden i alle fall bekrefte at i 2009 vil klimagassutslippene være lavere i Norge enn da statsråden overtok?

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:57:35]: Jeg tror det bør være en felles ambisjon for oss alle sammen å få klimagassutslippene ned, og at vi bør ha konkrete måltall. Vi har også sagt at vi skal oppfylle våre Kyoto-forpliktelsener. Det skal vi gjøre på ulike måter, også gjennom å ta en betydelig del av dette nasjonalt, i form av nasjonale reduksjoner. Vi er i gang med utarbeidelse av sektorvise, forpliktende planer. Dernest skal også Kyoto-mekanismen kunne brukes. Det er Regjeringens klare ambisjon å få ned klimagassutslippene. Det er helt nødvendig også på bakgrunn av den sterke økning av klimagassutslipp som vi kan forvente i årene framover, hvis veksten i energiforbruket blir slik som bl.a. IEA har forutsatt.

Representanten spør hva jeg kan bekrefte om hva som vil komme til å være tilfellet i 2009. Det jeg kan bekrefte, er det som er Regjeringens ambisjon. Noe mer enn det kunne heller ikke tidligere miljøvernminister Børge Brende bekrefte. Det er mange faktorer som vil være avgjørende. Men vi vil legge til rette for en politikk som skal gi reduksjoner i CO₂-utslippene.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:58:54]: Det er bra at flere partier nå snakker om et klimaforlik. Kristelig Folkeparti tok til orde for dette før jul. I dag skriver vi 2007, og da regner jeg også med at debatten om hvorvidt det er menneskeskapte klimautfordringer vi står overfor, er en debatt vi legger bak oss, og at vi nå kan bruke tiden på å jobbe konkret.

I debatten om forlik og om måltall har Regjeringen en svært viktig jobb å gjøre: Å forankre dette forliket og måltallet hos Gerd-Liv Valla. Men når vi snakker om dette

forliket, synes Kristelig Folkeparti at det er helt naturlig at det går i en forlengelse av innstillingen fra Lavutslippsutvalget. Det var et konkret og grundig arbeid.

Mitt spørsmål blir: Hva ønsker statsråden på sitt ansvarsfelt, olje og gass, å bidra med i forliksdebatten og i måltallsdebatten? Hva er ditt bidrag, statsråd?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:00:03]: Jeg tror representanten er innforstått med at når Regjeringen skal presentere de sektorvise handlingsplanene på dette området, vil også mitt område komme til å inngå i det. Der vil det gå fram hvilke tiltak som skal settes inn i forhold til petroleumssektoren, som er en av de store når det gjelder utslipp av klimagasser. Jeg tror petroleumssektoren står for ca. en tredjedel av klimagassutslippene. At norsk sokkel har en god statistikk – utslipp av klimagasser fra norsk sokkel er en tredjedel av det som er gjennomsnittet på verdensbasis – er ingen sovepute for Regjeringen. Vi skal videre, og vi skal også sørge for at norsk sokkel tar sin del av reduksjonene. Det er ingen grunn til å legge skjul på at det kommer til å bli utfordrende, for med modning av felt og stadig eldre felt vil klimagassutslipp pr. produsert enhet gjerne øke. Det er en utfordring som kan møtes på flere måter. Blant de aktuelle tiltakene er det å ta i bruk mer effektiv teknologi og å sette i verk ulike tiltak som elektrifisering og rensing av CO₂ fra gasskraft som produserer kraft til sokkelen. Vi ser på flere tiltak, og dette vil vi komme tilbake til.

Presidenten: Vi går videre neste hovedspørsmål.

Per Ove Width (FrP) [11:01:29]: Jeg har til en forandring et spørsmål til forsvarsministeren.

Regjeringen har stadig framholdt at det er viktig at Norge bidrar med styrker i Sudan, noe Fremskrittspartiet for øvrig er helt uenig i. Det har inntil nå ikke vært aktuelt å sende styrker, som følge av manglende mandat for operasjoner i området og at styrker faktisk ikke har vært eller er ønsket. I og med at det ikke har vært aktuelt å delta i disse operasjonene i Sudan, har det fra Regjeringens side framkommet signaler om at norske styrker kan delta i andre operasjoner i Afrika. Ut ifra opplysninger jeg har fått fra forsvarshold, viser det seg at det er vanskelig å få rekruttert soldater og offiserer til denne typen tjeneste, spesielt med tanke på Sudan. Kan statsråden bekrefte eller avkrefte at dette er riktig? Hvis det er riktig: Hvilke tiltak vil statsråden eventuelt iverksette?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:02:29]: Det har vært klart helt siden vår regjering tiltrådte, at vi ville ha en økt satsing på FN-operasjoner, og at vi også så det som viktig at vi deltok i FN-operasjoner i Afrika. Når vi har hatt en spesiell fokusering på Sudan, har det å gjøre med at Norge har deltatt mye i fredsprosessen i Sudan, og erkjennelsen av at Darfur er det området som i dag opplever den største humanitære katastrofe vi har sett. Det har også vært stor oppmerksomhet fra FN selv på å få til en FN-operasjon i Darfur. Det ser Regjeringen fortsatt som svært viktig. Skal man få til dette, må regjeringen i Sudan,

i Khartoum, også ønske en FN-operasjon. Det har så langt ikke vært mulig, og fram til nå har det bare vært mulig å få til en AU-operasjon.

Regjeringen har sammen med Sverige planlagt en deltakelse i en eventuell FN-operasjon i Darfur, med et bidrag på ca. 450 personell. Dette bidraget er under planlegging. Vi har rekruttert en betydelig andel av det bidraget allerede, som står i en firemåneders beredskap for å kunne gå inn. Samtidig er det slik at så lenge operasjonen ikke er en reell og vedtatt operasjon kan det være krevende å få den fullt rekruttert. Men Regjeringen ser det absolutt ikke som noe problem at vi skal klare å fylle opp rekrutteringen til FN-operasjonen i Darfur. Det er det vi planlegger.

Per Ove Width (FrP) [11:04:37]: Vi kan være enige om at det er store utfordringer i Darfur, selv om ikke Fremskrittspartiet ønsker denne typen bidrag. Vi kan tenke oss å bidra på andre måter.

Har statsråden tenkt på hvilke utfordringer våre egne soldater vil stå overfor når de kommer til Darfur? Har statsråden tenkt over problemet med å møte f.eks. barnesoldater – et spørsmål som jeg har stilt statsråden tidligere i denne sal, men som jeg i grunnen ikke har fått noe skikkelig svar på? Og hvorledes ser statsråden på de advarslene som har kommet fra sanitetssiden i Forsvaret når det gjelder denne typen deltakelse i Sudan?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:05:23]: Når det gjelder barnesoldater, er det mer utbredt i andre deler av Afrika enn i Darfur. Likevel kan man selvfølgelig ikke utelukke at også våre soldater kan møte barnesoldater. Rent prinsipielt vil jeg si at de som har våpen i hånd, er å betrakte som soldater. At man har muligheter for å møte barnesoldater, ser vi ikke som noe argument for ikke å gå inn i Darfur. Tvert imot viser det at man må jobbe på flere hold, både på politisk hold og på bistandshold, for å kunne få til en utvikling hvor barnesoldater ikke eksisterer.

Når det gjelder spørsmålet om sanitet, foretar vi gode undersøkelser på forhånd, nettopp for å sikre og forberede vårt personell best mulig, slik at de skal kunne ta alle forbehold og alle forholdsregler i enhver operasjon vi deltar i.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først representanten Jan Petersen.

Jan Petersen (H) [11:06:48]: Jeg tilhører dem som ønsker en FN-ledet verden, og det har jo vært en trygg norsk politikk gjennom mange år å støtte opp under FN så godt vi kan. Jeg tilhører også dem som mener at det er riktig av oss å bidra i Darfur i en FN-sammenheng. Jeg er enig med statsråden i at situasjonen er meget, meget dramatisk. Allikevel har FN nå gjennom lang tid blitt sittende på sidelinjen, og det er jo ikke første gangen. Vi hadde den samme situasjonen på Balkan for en del år siden. Dette reiser dramatiske og fundamentale spørsmål, nemlig: Hva gjør vi når FN blir sittende på sidelinjen, og hvilke konsekvenser har dette for vår visjon om en FN-ledet verden?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:07:39]: Jeg vil si meg enig med Jan Petersen. Det er bekymringsfullt at man ikke har lyktes med å få til en FN-operasjon i Darfur. Vi kan jobbe på to plan. Vi kan jobbe innad i FN – det gjør vi veldig aktivt – men vi kan også øve internasjonalt press på regjeringen i Khartoum for at de skal til late en FN-operasjon.

Jeg har også lyst til å understreke at dersom Norge skal delta i en operasjon i Darfur, må det være en FN-ledet operasjon. Derfor er det så viktig for oss at man lykkes med å få til nettopp dette. Oppe i alle andre konflikter må man ikke glemme den kritiske situasjonen i Darfur. Det er bare et internasjonalt press som kan medvirke til at FN skal lykkes, slik at regjeringen til slutt vil si ja.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [11:08:45]: Jeg vil gjerne stille mitt oppfølgingsspørsmål om samme tema til utviklingsministeren, siden det er ganske nær sammenheng – hvis presidenten tillater det.

I Darfur har det utviklet seg en stor humanitær katastrofe. Det er et ekstremt behov for humanitær bistand. Det må ikke være tvil om at Kristelig Folkeparti støtter Regjeringen i at Norge skal delta i en FN-styrke i Sudan, så snart det lar seg gjøre å komme inn. Det må også øves et press for at så skal skje.

Men Kristelig Folkeparti er like opptatt av den humanitære hjelpen som sivilbefolkningen nå trenger. Da er mitt spørsmål til utviklingsministeren: Arbeides det bevisst for å kombinere de militære forberedelsene med de humanitære? Og: Er det kontakt med det sivile humanitære apparatet for å sikre et godt samarbeid når det i framtiden blir mulig å komme inn med militære styrker?

Statsråd Erik Solheim [11:09:44]: Dette er jo helt sentralt for tilnærmingen til et problem som det vi har i Darfur.

Forsvarsministeren og jeg har et veldig godt samarbeid om disse temaene, for uten sikkerhet i et område som Darfur er jo ikke hjelpearbeidet mulig. På den annen side: Uten hjelpearbeid er det mye mindre sannsynlig at man greier å skape sikkerhet. Forsvarsministeren og jeg reiser sammen til Libanon om ti dager, for nettopp å understreke at der henger utviklingen og det militære sammen. Vi vil i løpet av våren reise sammen til Afghanistan for nettopp å understreke det samme der, og også i Sudan og i Darfur må disse to tingene gå sammen. Derfor er vår ambisjon å få på plass en FN-ledet militærstyrke i Darfur – gjerne sammen med Den afrikanske union – men samtidig vil vi bidra til at hjelpearbeidet kan drives mer effektivt. Sannheten er jo at hjelpeoperasjonen i Darfur isolert sett er den mest effektive og best ledede hjelpeoperasjon som FN noensinne har fått til. Levestandarden for menneskene i Darfur er én ting, trykningen noe annet, men dødsraten, f.eks. for barn, er ikke høyere enn i resten av Sudan. Men det er altså disse to tingene sammen som er utfordringen i Darfur.

Presidenten: Stortinget går til siste hovedspørsmål – Finn Martin Vallersnes.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:11:07]: Jeg har et spørsmål til statsråd Solheim.

I disse dager skulle en tro at Venezuela har lært av SVs aktive næringspolitikk om å nasjonalisere private virksomheter innenfor petroleumssektoren. Det er ikke lenge siden statsråden i denne sal lot seg begeistre av venstrevinden som feier over Latin-Amerika. I årets statsbudsjett økte han også bistanden til kontinentet betydelig. Interessant nok tok han i budsjettproposisjonen også til orde for en styrking av demokratiske institusjoner i regionen. Det er ikke vanskelig å forestille seg hvilke diktaturer det her siktes til.

Spørsmålet er da: Deler statsråden Gerd-Liv Vallas forestilling, slik den fremkommer i en pressemelding den 5. januar, om at USA er roten til alt ondt på Cuba? Eller mener han at Fidel Castros regime selv må bære hovedansvaret for fattigdommen, undertrykkelsen og lidelsene i eget land?

Statsråd Erik Solheim [11:12:09]: Nå sveipet Finn Martin Vallersnes over relativt mange forskjellige problemstillinger i Latin-Amerika i ett spørsmål.

Jeg deler ikke oppfatningen om at USA er roten til alt ondt på Cuba. Men at USAs politikk overfor Cuba, som denne regjeringen og også den forrige regjeringen har motsatt seg, er roten til mye ondt på Cuba, kan det neppe være tvil om, fordi den form for isolasjonspolitik som USA har påtvunget eller i hvert fall har forsøkt å påtvinge resten av verden når det gjelder Cuba, har i nesten alle andre land i verden vist seg å lede til det motsatte av hva man ønsker, nemlig en konsolidering av de maktøverne som blir isolert, som da ofte får støtte fra sitt eget land. Man får da ikke den økonomiske framgangen som veldig ofte er helt sentral for en demokratisk utvikling.

Når det gjelder Latin-Amerika ellers, har vi gått inn i to land med ulike varianter av hjelpeprogram. Det er i Bolivia og i Brasil. Den brede demokratiske venstrevind som blåser over Latin-Amerika, kommer tydelig til uttrykk i disse to landene.

Som jeg har sagt her tidligere: Dette er noe vi bør glede oss over, fordi den brede strømning som vi også så ved valget i Ecuador nettopp, er uttrykk for at de befolkningsgruppene i Latin-Amerika som aldri har vært i nærheten av den politiske makt – arbeidere, bønder, kvinner, urbefolkning og indianere, som i Bolivia, – for første gang i Latin-Amerikas historie har fått komme nær og bli delaktige i den politiske makt. De vil gjøre feil, som alle andre, men det er en utvikling vi bør glede oss over. Vi har gledet oss over den samme utvikling i Norge. Jeg tror også Høyre innerst inne gleder seg over den demokratiske utvikling som har funnet sted i Norge, fordi kvinner, arbeidere og alle andre har fått del i den politiske makt. Vi bør ikke se negativt på at det samme skjer i latinamerikanske land. Vi bør støtte opp om det gjennom politisk kontakt, sågar også med penger.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:14:05]: Til det siste kan jeg kvittere at Høyre selvfølgelig gleder seg over den utviklingen i Norge, som Høyre i høyeste grad selv har vært en del av.

Men tilbake til saken: I den såkalte hotellsaken i forrige uke mente Gerd-Liv Valla at et utenlandsk eid hotell i Norge måtte følge norske lover og regler til punkt og prikke. Betyr det at Regjeringen ser for seg at et norsk selskap som er engasjert i et diktatur, f.eks. i Latin-Amerika, kun skal følge lokale lover og regler?

Statsråd Erik Solheim [11:14:40]: Uten å gå veldig langt inn i dette konkrete spørsmålet, som ikke sorterer under mitt politiske ansvar, tror jeg jo at utgangspunktet må være at et selskap skal forholde seg til de lokale lover i et hvilket som helst land man er engasjert i. Det gjelder norske selskaper når de engasjerer seg i utlandet. De kan ikke bryte lovene i det landet de er inne i. Men de skal også forholde seg til allment aksepterte internasjonale menneskerettighetsstandarder, internasjonale miljøstandarder, internasjonale standarder for å forholde seg til fagforeninger og en rekke andre internasjonale standarder. Brytningspunktet mellom å forholde seg til de lover et lands lovlige myndigheter har satt, og de brede internasjonale standardene om kvinnefrigjøring og en rekke andre ting, er ikke noen enkel sak.

Utgangspunktet for norske selskaper må være at man forholder seg til begge deler. Siden Norge ikke bryter noen av disse internasjonale standardene vesentlig, må utgangspunktet for et utenlandsk selskap som investerer i Norge, være at de forholder seg til norske lover.

Presidenten: Presidenten vil akseptere to oppfølgings spørsmål – først fra Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:16:00]: Når statsråden har fått ryddet opp etter seg (et vannglass hadde velte under siste del av statsrådets innlegg), kan vi fortsette med tilleggs spørsmålene. –

Jeg lyttet oppmerksomt til svaret som statsråd Solheim gav representanten Vallersnes når det gjaldt Cuba. Jeg tror det er veldig mange i Norge som reagerer på denne hotellsaken som noe uakseptabelt.

Da statsråden skulle svare på spørsmålet om hans vurderinger av forholdene på Cuba, og hva som er problematisk, savnet jeg en ørliten uro med hensyn til situasjonen for Cubas befolkning når det gjelder menneskerettigheter, organisasjonsfrihet, demokrati, trosfrihet osv.

Hørte jeg feil, eller er det slik at dette er forhold som overhodet ikke bekymrer Regjeringen?

Statsråd Erik Solheim [11:16:57]: Mer enn en ørliten uro er det jo en betydelig uro.

Cuba er en ettpartistat med veldig sterke begrensninger når det gjelder denne form for ytringsfrihet og en rekke andre friheter som vi ser på som helt sentrale, noe som er helt grunnleggende i norsk utenrikspolitikk og i norsk utviklingspolitikk. I all vår dialog med cubanske myndigheter – på et tidspunkt hadde vi menneskerettighetsdialog

med dem, men den er det ikke så veldig mye igjen av – var dette det helt sentrale utgangspunktet.

Cuba har på den annen side hatt veldig stor framgang på en del sosiale områder, på helse- og utdanningsområdet, hvor de scorer høyt når det gjelder alle internasjonale standarder, f.eks. med lav barnedødelighet. Men på grunn av sine store økonomiske vanskeligheter har de problemer med å fylle disse sektorene, f.eks. med nødvendig utstyr. Det er likevel et paradoks at de klarer seg bra på en del sosiale områder, mens de står langt tilbake når det gjelder de menneskerettighetsstandarder som vi ønsker å fremme, og det er helt sentralt i all vår dialog med cubanske myndigheter.

Men – og det gjelder ikke bare Cuba, det gjelder et bredt spekter av land – jeg har en helt annen tro på dialog enn på isolasjon når det gjelder å få et land inn på et bedre spor.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings spørsmål.

Lars Sponheim (V) [11:18:10]: Det er ikke så rart at det stimulerer en Venstre-leder i salen her når statsråd Solheim minner om norsk politisk historie, da arbeidere og bønder fra hele landet møttes i denne sal og tok makt. Det var en venstrevind. Om det er den samme som går over Latin-Amerika nå, er jeg ikke like skråsikker på, men jeg håper disse landene tar med seg det beste av den venstrevinden i det som skjer.

Jeg tror det er viktig at vi ønsker cubanere og mange andre velkommen til Norge for å få satt det som må være en god demokratisk utvikling på Cuba, på dagsordenen. Nå er det mye som tyder på at det om ikke så altfor lenge – slik er vel biologien – vil kunne bli et maktskifte på Cuba, og da er det viktig at Norge har gode forbindelser og kan påvirke den demokratiske utviklingen.

Det kan kanskje være et demokratisk problem at vi ikke kan bringe LOs leder Gerd-Liv Valla inn for denne sal for å måtte svare for Stortinget – slik makt utøves derfra for tiden – men vi har statsråd Solheim til å kunne gjøre det. Er han enig i at vi har en slik utfordring, og at vi må ta den i forhold til Cuba?

Statsråd Erik Solheim [11:19:15]: Ja, det er definitivt en demokratisk utfordring i forhold til Cuba, og vi ønsker definitivt å ta den gjennom dialog med cubanske myndigheter og ved å opprette en ambassade. Nå er ikke Jan Petersen til stede i salen lenger, men da man ville opprette en ambassade der i Jan Petersens tid som utenriksminister, var det et uttrykk for at vi ønsket en kontinuerlig dialog med Cuba for å drive påtrykk for å få til bedre menneskerettigheter på Cuba, noe som vi jo gjør i en rekke andre land.

Når det gjelder den brede venstresiden – som startet med partiet Venstre i Norge i 1884, fortsatte med arbeiderbevegelsen i Norge og nå har spredd seg helt til Latin-Amerika (munterhet i salen) – har den mange positive innslag: Kvinnelig president i Chile – hvem hadde gjettet at macholandet Chile fikk den første kvinnelige, folke-

valgte president – en fagforeningsleder gjenvalgt med dundrende flertall ved valg i Brasil, og en indianer, en urbefolkningsrepresentant, i Bolivia. Dette er nettopp en inkludering av alle folkegrupper i den politiske makt i et land, noe jeg tror vi har klart ganske bra i Norge. Det startet – for å gjenta det – med Venstre, og andre land er nå inne i en prosess de fortjener all mulig støtte til å gjennomgå.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Line Henriette Holten Hjemdal til kommunal- og regionalministeren, vil bli besvart av olje- og energiministerens på vegne av kommunal- og regionalministeren, som er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Hans Olav Syversen til justisministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av justisministeren, som er bortreist.

Spørsmål 10, fra representanten Christian Tybring-Gjedde til barne- og likestillingsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 14, fra representanten Peter Skovholt Gitmark til fornyings- og administrasjonsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 1.

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:21:03]: La meg først få lov å ønske finansministeren et riktig godt nytt år, og ledsage det ønsket av et spørsmål om skatt.

«En forsker ved SSB har laget en skattemodell med betydelig sterkere progresjon på inntektsskatten. Modellen forutsetter at arbeidsinntekter og kapitalinntekter skattlegges likt. Modellen vil derfor gi skatt på kapitalinntekter opp til 60 pst. som for lønnsinntekter. Statsråden har i Dagens Næringsliv 2. januar i år beskrevet modellen som interessant.

Betyr dette at statsråden kan tenke seg endringer av skattesystemet som innebærer inntektsskatt og skatt på avkastning av næringsvirksomhet på slike nivåer?»

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:59]: Jeg vil gjerne gjengjelde Flåtten ønske om et godt nytt år! Jeg ser fram til mange spennende spørsmål i spørretimen fra re-

presentanten Flåtten, men først vil jeg gjerne svare på det jeg har fått i dag.

Vi følger selvsagt med stor interesse den offentlige skattedebatten og resultater av den forskningen som måtte være på skatteområdet.

Situasjonen er imidlertid den at vi nylig har gjennomført en omfattende skattereform, hvor hensikten var å fjerne store tilpasningsmuligheter i det gamle skattesystemet, men samtidig bevare de gode prinsippene og egenskapene som skattesystemet vårt bygger på. Nå er det viktig å vinne erfaringer med den reformen som er gjennomført, for å se om målene med reformen er oppfylt, før vi eventuelt gjør nye store endringer i skattesystemet.

Ved utformingen av satsstrukturen i skattesystemet må en bl.a. balansere hensynet til en effektiv kapitalbeskatning og hensynet til inntektsomfordeling via skattesystemet. Dette er bakgrunnen for den todelte strukturen vi har hatt i inntektsbeskatningen siden skattereformen i 1992, med en lav og flat sats på kapitalinntekter og en progressiv beskatning av arbeidsinntekter. Problemet og svakheten med skattereformen fra 1992 var imidlertid åpenbar. Det viste seg veldig enkelt å få arbeidsinntekter skattlagt som kapitalinntekter til en langt lavere sats ved å ta ut reelle arbeidsinntekter som aksjeutbytte. Disse tilpasningsmulighetene svekket jo fordelingsvirkningene av skattereformen fra 1992 betydelig, og førte til en betydelig manglende legitimitet i forhold til skattesystemet.

Skattereformen av 2006 innebar bl.a. en tilnærming av de marginale skattesatsene på aksjeinntekter og arbeidsinntekter. På denne måten ble tilpasningsmulighetene kraftig redusert, samtidig som hensynet til fordeling og effektiv beskatning ble ivaretatt. En helt nødvendig del av dette var å redusere de høyeste skattesatsene på arbeidsinntekter.

Den skattemodellen som forelås av Aaberge og Columbino tar ikke utgangspunkt i den todelte norske skattemodellen, men forutsetter et annet skattesystem med et felles skattegrunnlag for alle inntektstyper. Dette reiser bl.a. spørsmål om hvor høy skatt en kan ha på kapitalinntekter i en åpen økonomi med mobilt skattegrunnlag. Det er uansett ikke aktuelt å foreta så dramatiske endringer i skattesystemet som dette forslaget legger opp til, så kort tid etter at skattereformen er trådt i kraft. Vi trenger nå tid til å se hvordan den faktisk har fungert, ikke minst fordelingsmessig. Men det er slik at jeg selvfølgelig følger nøye med på alle innspill i forhold til skatt, som kan føre til at fordelingsvirkningene av skattesystemet kan bli bedre.

Svein Flåtten (H) [11:25:13]: Jeg takker for svaret.

Det er interessant at statsråden følger skattedebatten nøye, og det skjønner jeg at hun gjør, men i den offentlige debatten hever det seg mange røster, ikke minst fra stortingsrepresentanter fra regjeringspartiene.

Nå hører jeg statsråden si at vi må ha ro rundt den nye reformen. Det er jeg glad for å høre, men samtidig hører vi jo stadig, ikke minst har vi hørt i de siste dagene, om endringer i boligbeskatningen. Man hører fra Senterpartiet, og delvis også fra Sosialistisk Venstreparti, at rentefra-

draget skal vekk, og man prøver å finne nye muligheter for å ta de såkalt rike, mens de endringene som kommer i budsjettene, ender opp med å lande hos vanlige folk.

Da er spørsmålet mitt til statsråden: Får vi en slags type plan fra statsråden over hva man har tenkt å gjøre eller ikke gjøre, for å gi skattebetalerne mer ro rundt dette?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:19]: Skattebetalerne har jo ro rundt dette, for vi har lagt fram et statsbudsjett for 2007 der det står helt klart hva som er endringer i skattesystemet for inneværende år. Alle, inkludert opposisjonen i Stortinget, må vente til statsbudsjettet for 2008 kommer, for å se hvilke eventuelle skatteendringer som kommer fra da av.

Jeg har en viss forståelse for at Høyre har et ønske om å holde liv i alle mulige tenkelige skattedebatter, men det er altså ingen grunn til å diskutere noen realiteter før Regjeringen eventuelt kommer til Stortinget med forslag om noen endringer.

Vi jobber systematisk for å få til et mer rettferdig skattesystem. Nå har vi en omfattende skattereform, og vi ser ikke enda helt hvordan den har slått ut, for det tar tid før vi får ligningene og kan gjennomgå det. Men jeg kan bekrefte at vi kommer til å jobbe systematisk hele denne stortingsperioden for å få til et mer rettferdig skattesystem. Det vi har gjort, har i stor grad vært at vi har tettet skattehull som f.eks. bare de mest privilegerte har kunnet benytte seg av.

Svein Flåtten (H) [11:27:26]: Jeg må gjenta min bekymring for at folk er urolige for dette. Man planlegger ikke sin private økonomi for ett år av gangen. Jeg har forståelse for at statsråden har tenkt å la overraskelsene for å ta de rike komme over natten, men for den jevne skattebetaler er det viktig å vite at skattereformen og det som ligger i den, vil stå ved makt over lengre tid.

Når det gjelder den diskusjonen som vi har om boligbeskatningen, gevinstbeskatningen, at rentefradraget skal vekk, og at formuesskatten øker hvert år – det begynner å bli forutsigbart, der er jeg for så vidt enig med statsråden, der vet man hva man har å holde seg til, den vil stadig øke – vil jeg gjenta spørsmålet mitt: Har statsråden på noe vis tenkt, om ikke å legge fram en plan, så i hvert fall å forsøke å dempe noen av de utspillene som kommer fra mer eller mindre løsgående stortingsrepresentanter, og som griper inn i skatteproblematikken for den vanlige borger?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:28:34]: Jeg vil avise at det er uforutsigbarhet for vanlige skattebetalere når det gjelder hva slags skatteregime man skal forholde seg til, og jeg viser til mitt første svar, der jeg var veldig klar på at hovedtrekkene i den skattereformen som nå er innført, skal videreføres, og at vi skal vurdere den. Men vi skal selvfølgelig hele veien jobbe mot en bedre fordelingsvirkning.

Så tror jeg vi må finne oss i at det foregår debatter i forhold til både gevinstbeskatning på salg av bolig og når det gjelder rentefradrag, men jeg har – som jeg har sagt i man-

ge offentlige sammenhenger, og jeg kan gjerne gjenta det her fra Stortingets talerstol – ingen planer om å innføre gevinstbeskatning på salg av bolig. Jeg har mange motforestillinger mot det. Jeg har heller ingen planer om å gjøre noen endringer i rentefradragsordningen, som også har stor betydning for boligeiere.

Presidenten: Vi går då til spørsmål 14.

S p ø r s m å l 1 4

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:29:34]: Jeg har følgende spørsmål til fornyings- og administrasjonsministeren:

«Agder politidistrikts, APDs, husleie for Justisbygget i Kristiansand er satt til langt over markedsleie. Dette ble foreslått av Statsbygg og sanksjonert av POD i 2002, mot APDs vilje. Det betales nå mer pr. m² i Kristiansand enn det gjøres for politiets bygg i Stavanger, hvor det er en privat utleier. Etter innføring av rammebudsjett i politietaten i 2003 medfører dette bl.a. betydelig mindre driftbudsjett og færre politibetjenter i Agder.

Mener statsråden at husleiesituasjonen for Justisbygget er tilfredsstillende?»

Statsråd Heidi Grande Røys [11:30:18]: Lokala til Agder politidistrikt og tingretten i Kristiansand vart tekne i bruk i 2003, etter ei omfattande rehabilitering og ombygging i det året. Justisbygget i Kristiansand er eit spesialtilpassa og moderne bygg, og lokaliseringordninga er veldig effektiv, då både politiet, domstolen og fengselet har plass i det same bygget. Bygget inneheld operasjonssentral for heile politidistriktet, fengsels- og varetektsceller, skytebane med spesialventilasjon, kontor for alle leigetakarane, og ei eiga fløy for domstolen.

Kostnadene for denne moderniseringa var på 205,4 mill. kr, og det er dei totale byggjekostnadene som er grunnlaget for berekinga av husleiga. Statsbygg nyttar ein modell med såkalla kostnadsdekkjande husleige for sine eigedomar. Dette er i samsvar med eit prinsipp som vart godkjent av Stortinget ved handsaminga av St.prp. nr. 63 for 1990-1991, og på ny under handsaminga av St.prp. nr. 84 for 1998-1999. Agder politidistrikt vart kompensert for mesteparten av den auka leiga i 2003, og denne ordninga er faktisk vidareført. Agder politidistrikt får dekt to tredelar, altså 75 pst., av husleigekostnadene sine. Det får vi opplyst av Justisdepartementet, og det betyr at dei ikkje må dekkje ein større del av husleigekostnadene i dag enn det dei måtte i 2003.

Når det gjeld husleigeberekinga for Justisbygget i Kristiansand, var politiet og domstolen samde om at det skulle vere lik husleige pr. kvadratmeter, uavhengig av om det var nybygg eller eksisterande bygningsmasse. Då avklaringane rundt arealfordelinga var ferdige, gjennomførte ein kontraktsforhandlingar med Statsbygg, Justisdepartementet og Politidirektoratet. Partane vart samde i august 2002 om at husleiga skulle fastsetjast på grunnlag av slutt-kostnadene for ombygginga. Husleiga er på det grunnlaget sett til 1 462 kr pr. kvadratmeter i 2006.

Bygget i Stavanger er av ein heilt annan type enn bygget i Kristiansand, og det er heilt umogeleg å samanlikne to så ulike bygg, slik som representanten Gitmark gjer her.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:32:42]: Jeg er i stuss over prinsippet om at et helt nytt bygg i Stavanger – en by som i utgangspunktet har høyere leiekostnader – skal ha en helt annen leie enn man har i en mindre by som Kristiansand, og at det er Politidirektoratet som sanksjonerer en husleieavtale med Statsbygg, og ikke vedkommer etat som er ansvarlig for den. Når politiet lokalt i Agder mener at dette er et svært arealineffektivt bygg, hvor det er flere problemer med romløsninger, og de ønsker seg ut av bygget, men er likevel låst fast i det, sier det noe om den manglende fleksibiliteten som finnes i Statsbygg.

Vil statsråden se på fleksibiliteten i Statsbygg, slik at andre offentlige etater kan komme ut av leieavtaler og heller finne seg mer egnede lokaler til en langt gunstigere pris?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:33:41]: Eg minner igjen om det eg sa, at å samanlikne eit spesialbygg som det ein har i Kristiansand, der ein har både politi, fengsel og domstol samla i eitt bygg – noko som er veldig effektivt for samfunnet samla sett og for dei tre etatane samla sett – med eit mykje enklare, reint kontorbygg som det ein har i Stavanger, vert som å samanlikne epler og pærer. Det kan ein ikkje gjere. Ein kan ikkje samanlikne husleiger på den måten som representanten gjer.

Når vi snakkar om prinsipp, vil eg også minne om at Stortinget ved to høve har pålagt Statsbygg å bruke den modellen som heiter kostnadsdekkjande husleige for sine eigedomar. Det er altså Stortinget som ved to høve har vedteke og nedfelt denne typen prinsipp, og det er det Statsbygg held seg til.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:34:28]: I den lokale byggeprosessen var det som domstolsapparatet spesielt ønsket å få inn i det nye bygget, kostnadsdrivende. Det ønsket selvfølgelig ikke politiet å være med på. Likevel ble husleieavtalen sanksjonert over deres hode av Politidirektoratet. Derfor mener jeg det er helt på sin plass å sammenligne både med bygget i Stavanger og kanskje også med bygget i Trondheim, hvor dette er rene, gode politifaglige bygg som er arealeffektive, i motsetning til bygget i Kristiansand.

Når det gjelder nærheten til domstol og nærheten til fengsel, viser jeg til at det finnes et fåtall varetektsplasser ved bygget i Kristiansand. Fengsel finner man først i Skien, eller i Rogaland, så det er vel få steder i landet man er så langt unna fengsel som nettopp i storbyen Kristiansand. Så det mener jeg ikke er noe argument å bruke i denne sammenhengen.

Jeg ønsker at statsråden tar på alvor de signaler som kommer fra politiet og andre etater, om at man bes løst ut av lange husleiekontrakter med Statsbygg, og at Statsbygg er en firkantet etat i så måte.

Statsråd Heidi Grande Røys [11:35:39]: Eg kjenner meg ikkje igjen i det at Statsbygg er ein firkanta etat. Eg minner om det eg sa i mitt fyrste svar: Når det gjeld husleigeberekinga for Justisbygget i Kristiansand, var politiet og domstolen samde om at det skulle vere lik husleige pr. kvadratmeter, uavhengig av om det var eit nybygg eller eksisterande bygningsmasse. Det var då avklaringane i arealfordelinga blant leigetakarene var ferdige, at ein kopla inn kontraktsforhandlingar mellom Statsbygg, Justisdepartementet og Politidirektoratet.

Eg minner òg om at Justisdepartementet har ein avtale som seier at dei får dekt to tredelar av den auka husleiga. Det har vore det same sidan 2003. I tillegg har denne regjeringa auka betydeleg overføringane til politiet. Så eg ser ingen grunn til at Statsbygg skal ta grep her for å gjere noko med husleiga for Justisbygget i Kristiansand.

Presidenten: Vi går då tilbake til spørsmål 2.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Line Henriette Holten Hjemdal til kommunal- og regionalministeren, blir svara på av olje- og energiministeren på vegner av kommunal- og regionalministeren.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:36:59]: «Regjeringen har sendt ut forslag til nye tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK). Denne har som formål å redusere energibruken i bygg. I høringsrunden er det reist berettiget tvil om leverandørene i byggsektoren klarer å levere produkter som følger forskriften. Dette gjelder blant andre vindusprodusentene.

Hva vil konsekvensene av høringsforslaget være for norske trevareprodusenter, og hvordan vil statsråden balansere hensynet til norske leverandører og ønsket om redusert energibruk i nye bygg?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:37:37]: Skjerpede energikrav i teknisk forskrift er en viktig del av oppfølgingen av Regjeringens Soria Moria-erklæring. Forslag til nye tekniske forskrifter ble sendt på bred høring i juni 2006 med høringsfrist i midten av september 2006. Siktemålet var at nye krav skulle tre i kraft 1. januar 2007. Høringen gav mange og nyttige innspill fra et stort antall høringsinstanser, både bransjeaktører, organisasjoner og forskningsmiljøer. Disse innspillene er nøye vurdert og vil påvirke den endelige utformingen av ny teknisk forskrift.

Kommunalministeren har vært opptatt av å få til en bred og inkluderende høringsprosess og har derfor invitert til to hørings- og informasjonsmøter, som begge samlet nærmere 100 deltakere. I høringsperioden har det også vært avholdt en rekke møter mellom politisk ledelse i Kommunal- og regionaldepartementet og representanter fra ulike interesseorganisasjoner.

Etter høringsfristens utløp henvendte Norske Trevarefabrikkers Landsforbund, som er en interesseorganisasjon for vindusprodusentene, seg til Kommunal- og regional-

departementet og bad om møte med politisk ledelse. Møtet ble avholdt i begynnelsen av desember 2006. På møtet ble det lagt fram opplysninger som det har vært nødvendig å gå nærmere inn i. Regjeringen ønsker ikke at nye regler skal få utilsiktede virkninger. Dette er bakgrunnen for at tidspunktet for ikrafttredelse av nye regler i teknisk forskrift er utsatt til 1. februar 2007.

Regjeringen vil til slutt understreke at miljøutfordringene vi står overfor, gjør det ekstra viktig å gjennomføre gode energitiltak i bolig- og byggesektoren. Bygg har en lang levetid, og effekten av å satse på løsninger som gir lavere energibehov, bl.a. gode vinduer, er derfor betydelig. Både utbyggere og byggenæring står overfor utfordringer som krever at de strekker seg litt ekstra. Byggenæringen vil oppleve stadig større interesse fra forbrukere og utbyggere som ønsker lavenergibygg, både ut fra miljøhensyn og ut fra hensynet til gunstige driftskostnader over tid.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:39:37]:

Jeg takker for svaret.

Vi har mange gode vindusprodusenter rundt om i landet. Det er mye god næringsvirksomhet i lokalsamfunnene våre. Men er statsråden enig i at de kravene som ble sendt ut på høring, er det bare én vindusprodusent som vil klare å tilfredsstille? Og hva gjør det med en så stor bransje som vindusprodusentene er?

Kristelig Folkeparti er enig i at det skal stilles krav, og jeg opplever også at bransjen stiller seg bak at det skal stilles energikrav. Samtidig opplever jeg at statsråden og kommunal- og regionalministeren er statsråder som vil finne løsninger som fungerer, fungerer for byggebransjen, fungerer for miljøet og også for vindusprodusentene. Det er hyggelig at man sier at disse nye forskriftene ikke skal ha utilsiktede virkninger. Men spørsmålet for bransjen og også for oss blir: Hva vil Regjeringen lande på om noen uker?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:40:45]: Det er nok vanskelig for meg å være enig i at det bare er én produsent som har mulighet til å tilfredsstille de nye forskriftene. For det første blir de iverksatt først 1. februar, og for det andre er det ukjent for meg – og jeg vil tro også for representanten – hvilke muligheter de andre produsentene har for å tilpasse seg utformingen av de nye forskriftene. Derfor vil jeg heller ikke gå inn og svare konkret på dette spørsmålet, men bare på nytt gjenta at fristen er utsatt på grunn av at vi ikke ønsker at forskriftene skal få utilsiktede virkninger, og at kommunalministeren har hatt møte med organisasjonen for vindusprodusentene og har utsatt fristen nettopp for å kunne se på de innvendinger som er kommet fra dem.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:41:33]:

Jeg takker igjen for svaret.

Det er nå slik at det er disse innspillene som har gjort at Regjeringen trenger lengre tid, da de krav som ble stilt, nesten ville ha vært umulig å oppfylle, særlig for vindusprodusentene. Jeg tror det er viktig for Regjeringen å holde liv i en så god næring som vindusprodusentene våre er.

Men for å få en annen vinkling på dette spørsmålet: Eksisterende hus trenger også skifting av vinduer. Her sier Regjeringen ingenting i forhold til dette med å stille strengere krav med hensyn til energibruk. Når vi skifter vinduene i husene våre, må vi legge oss på samme nivå. Hvorfor tar ikke Regjeringen dette inn når denne tekniske forskriften er så viktig i oppfølgingen av Soria Moria-erklæringen, som statsråden startet sitt svar med?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:42:29]: For det første vil jeg understreke at det ikke bare er viktig for Regjeringen å «holde liv i» vindusprodusentene, som representanten formulerer seg – det er klart at det er viktig at vi skal ha gode vindusprodusenter i fremtiden – men det er også viktig, som jeg sa i mitt første svar, at vindusprodusentene strekker seg for å kunne tilfredsstille de nye krav, og ikke minst for å kunne levere så gode vinduer som mulig, slik at vi kan få ned energiforbruket i hus. Det tror jeg også forbrukerne vil stille krav om i fremtiden.

Når vi stiller strenge krav til vinduene som produsentene må strekke seg etter, vil det nettopp være den typen vinduer som det vil være tilgang på også for oss som skal skifte vinduer i eksisterende hus. Altså vil det over tid gå i riktig retning, i retning av boliger som vil forbruke mindre energi. Det skal vi alle sammen være glade for.

Kommunalministeren er altså nå inne i en prosess hvor hun ser på de innspill som er kommet fra bransjen sjøl, og har altså derfor utsatt fristen med én måned.

S p ø r s m å l 3

Per Roar Bredvold (FrP) [11:43:36]: Jeg vil ønske min statsråd, forsvarsministeren, et godt nytt år med følgende spørsmål:

«Våre ca. 30 år gamle transportfly, Hercules, er i en stadig dårligere forfatning og dermed dyre å drifte. Pr. dags dato er det vel bare ett som er i drift.

Det er derimot inngått en samarbeidsavtale om å leie Antonov strategiske transportfly, men hvordan ser statsråden den videre utviklingen innenfor egne norske transportfly ved ev. kjøp, videre leie etc?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:44:25]: La meg først returnere den gode nyttårshilsenen.

Som omtalt i statsbudsjettet for 2007 er det inngått kontrakt om skifte av yttervinger på våre C-130 transportfly. Hensikten er å fjerne de restriksjonene som ble innført etter anbefaling fra flyprodusenten i april 2005. Sammen med en mindre oppgradering av enkelte av flyenes komponenter gjør dette at flyene igjen kan utføre alle typer kjente oppdrag fram til perioden 2012–2015. Forsvarsdepartementet har allerede satt i gang et arbeid for å utrede hvordan det totale transportflybehovet skal dekkes etter perioden 2012–2015.

Etter fremleggelsen av budsjettet for 2007 og i forbindelse med at man startet å skifte vinger på det første flyet, ble det avdekket rustangrep på deler av vingene som ikke var forutsatt ved skiftet. Konsekvenser av dette rustangrepet er heller ikke endelig klarlagt.

(Statsråd Strøm-Erichsen)

Skulle det vise seg at vi på grunn av tilstanden til våre C-130 Hercules i realiteten står uten transportflykapasitet, må vi vurdere om det er mulig å forsere utskifningen av transportflyene. Det er ikke sikkert vi kan vente helt til perioden 2012–2015.

Regjeringen har derfor besluttet å utrede muligheten for å foreta en såkalt hurtiganskaffelse av inntil fire C-130J Hercules transportfly, fly som allerede finnes på markedet i dag. Dette vil bli gjort for å vurdere om det er mulig å få en transportflykapasitet på plass hurtigere enn det den igangsatte prosessen legger opp til. Her vil både kjøp og eventuell leie bli vurdert.

Samarbeidsavtalen for leie av Antonov strategiske transportfly, som representanten Bredvold viser til, er et NATO/EU-initiativ. Avtalen tar sikte på å avhjelpe underskuddet på strategisk lufttransportkapasitet med en leasingavtale med et ukrainsk selskap. Avtalen gir deltakernasjonene sikker tilgang til strategisk lufttransport ut 2008 og kan eventuelt reforhandles til ut 2012.

Tilgang til disse flyene vil imidlertid ikke dekke vårt nasjonale behov for transportflykapasitet, som i første rekke er behov for taktisk transportflykapasitet.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:47:14]: Jeg takker statsråden for svaret og hilsenen.

Det var positivt det statsråden fremla her, synes jeg, om det ikke lar seg gjøre å reparere de flyene vi har. Det er seks stykker, og vi skal skifte vinger på to, som statsråden sier, men under den jobben er det avdekket rust. Rust kan være skummelt, og rust kan være så skummelt at man ikke kan reparere, at en ikke finner det forsvarlig. Dette er fly som er gamle, ca. 30 år. De har fløyet mye og har gjort en god tjeneste i fredens ærend. De er slitt, og det er klart det må gjøres noe med dette.

Derfor er jeg glad for at statsråden snakket om en hurtiganskaffelse av – slik jeg forstod det – fire fly. Spørsmålet mitt blir da: Er dette fire nye fly, eller er det fire pent brukte fly, for å bruke den betegnelsen?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:48:04]: I utgangspunktet ser vi etter nye fly. Det kan være andre land som har satt i bestilling fly som de kanskje ikke trenger så fort. Vi utreder og undersøker alle alternative muligheter nettopp for at vi ikke skal stå uten en slik type kapasitet, som vi ser på som særdeles viktig, og for at vi ikke skal oppleve at vi får en svært stor reduksjon av transportflykapasiteten vår.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:48:39]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

Med vårt engasjement ute i verden, og det blir antakeligvis mer og mer av det, trenger vi transportmuligheter. Vi trenger sikre fly, vi trenger gode fly, og vi trenger fly som kan transportere den store mengde både personell og materiell vi trenger. Da er nok Hercules-flyet et godt alternativ for dette.

I dag har vi seks. Det er kanskje bare ett eller to som fungerer, hvis det fungerer i det hele tatt. Vi leier inn. Kan statsråden svare på om dette koster mye penger?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:49:19]: Jeg kan ikke her og nå si hva det vil koste eventuelt å leie nye Hercules transportfly. Det som er viktig for Regjeringen, er at vi skal sikre denne kapasiteten, både den taktiske og den strategiske flykapasiteten, slik at vi ikke skal bli stående uten en slik nødvendig kapasitet.

Når det gjelder Hercules-flyene, er det slik at vi hadde tenkt å oppgradere dem for å kunne strekke bruken av dem i hvert fall fram mot 2012, da vi hadde planer om å få nye Hercules-fly eller en ny type tilsvarende fly. Det har vist seg å være usikkert. Derfor har vi satt i gang denne hurtiganskaffelsen, men det er et arbeid som må gjøres ut mot mange miljøer, for å se om det er tilgjengelige fly på markedet.

S p ø r s m å l 4

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:50:34]: Jeg vil også starte med å ønske statsråden godt nytt år.

Spørsmålet er som følger:

«NVE anslår byggekostnad for CO₂-renseanlegg på Kårstø til over 5 mrd. kr. Kostnaden pr. tonn CO₂ blir minst 700 kr. Dette er skyhøyt over tilsvarende kvotekjøp eller klimainvesteringer i andre land. Med utgangspunkt i 1990 har norsk industri allerede foretatt utslippsreduksjoner tilsvarende ca. 50 pst. av behovet for å møte norske Kyoto-forpliktelser.

Hva hindrer Norge fra å møte resten av Kyoto-forpliktelsene gjennom kvotehandel og investeringer i utlandet, dersom dette gir bedre kost/nytte enn nasjonale tiltak?»

Statsråd Helen Bjørnøy [11:51:23]: Regjeringens politikk er at utslippsforpliktelsen etter Kyotoprotokollen for perioden 2008–2012 skal oppfylles gjennom en kombinasjon av nasjonale tiltak og bruk av Kyoto-mekanismene, slik som protokollen legger opp til. En betydelig del av utslippsreduksjonene skal derfor skje gjennom nasjonale tiltak.

Regjeringen legger opp til en bred tilnærming for å redusere de nasjonale utslippene av klimagassene, og vil bl.a. komme tilbake til Stortinget med en melding om sektorvise klimahandlingsplaner våren 2007. Utslippsreduksjoner nasjonalt vil bidra til norsk oppfyllelse av Kyoto-protokollen. Dette er også sentralt i forhold til Regjeringens langsiktige målsetting om å redusere utslippene av klimagasser i Norge. At vi som nasjon viser vei i forhold til å få ned de nasjonale klimagassutslippene, er videre viktig for at Norge skal fortsette å være en pådriver internasjonalt på dette området.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:52:43]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg tolker det som statsråden sier, slik at det ikke ligger noe mer formelt i Kyoto-avtalen som hindrer oss fra eventuelt å følge opp resten av våre forpliktelser gjennom tiltak i utlandet, det være seg kvotekjøp eller

direkte investeringer, men at det er Regjeringens ønske om å framstå som en pådriver, som gjør at man gjerne ønsker å gjøre mer i Norge enn det man ellers ville ha trengt å gjøre.

Når man ser på den politikken Regjeringen rent praktisk har ført så langt, at man skal gjennomføre rensing på Kårstø til en pris på 5 milliarder kr, med driftskostnader på 350 mill. kr i året, som blir et CO₂-tiltak på minimum 700 kr pr. tonn, så må man jo stille spørsmål ved om det da ikke finnes mange andre og langt bedre måter å oppfylle Kyoto-forpliktelsene på enn å gjøre det på Kårstø. Hva slags kost-nytte-vurderinger ble det foretatt fra Regjeringens side før man vedtok at Kårstø skulle være det satsingsprosjektet som man skulle bruke mest penger på?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:53:47]: Jeg har lyst til å slå fast to ting. Den ene er at de globale klimautfordringene er så store at alle land må bidra, og derfor må hvert land både redusere utslippene nasjonalt og bidra globalt. I Norge har vi fattet vedtak knyttet til satsingsprosjektet på Mongstad, som også vil ha stor betydning som Norges bidrag til å utvikle en teknologi som bidrar til reduksjoner globalt.

Når det så gjelder Kårstø, er representanten Solvik-Olsen helt sikkert klar over at det foreligger en rapport fra NVE som nettopp henviser til disse tallene som representanten nevnte. Vi skal ha et stort møte nå den 26. januar, hvor vi nettopp inviterer alle ulike aktører til å komme med synspunkter og innspill for å sørge for at vi kommer oss enda lenger når det gjelder å bedre arbeidet med Kårstø. Vi hadde ønsket oss oppstart i 2009. NVE-rapporten sier at det ikke er realistisk. Da må vi jobbe med det før vi konkluderer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:55:02]: Takk for svaret. Det er jo litt rart å se at Regjeringen først beslutter at Kårstø skal være det store renseprosjektet man begynner å bevilge penger til, og deretter tar runden og inviterer til dialog og prøver å finne ut hvordan man skal gjøre dette, og hvordan man skal få ned kostnadene.

Når det gjelder alternativ bruk av penger – altså hvis man først bestemmer seg for å bruke 5 milliarder kr, som Regjeringen åpenbart har gjort – finnes det sannsynligvis en rekke andre områder hvor man ville fått mye bedre miljø- og klimatiltak for den kostnaden enn på Kårstø. Det er nok å se på investeringsmuligheter i utlandet eller å bruke penger på å framskynde Mongstad og Tjeldbergodden. Statsråden nevner jo aldri Tjeldbergodden som et godt klimatiltak, men det foreligger jo der større ambisjoner enn dem Regjeringen har for Mongstad, og det er ingen som er uenig i det som skjer på Mongstad.

Når man ser at selskapet Entro, som også har CO₂-løsninger på en alternativ måte på andre områder, ikke engang får svar på sine henvendelser, verken til miljøvernministeren eller til de rød-grønne partiene, må man nesten spørre: Vil Regjeringen i hvert fall prøve å få til et møte med Entro for å høre hvilke løsninger de har på andre områder?

S o l v e i g H o r n e hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:56:14]: Selvfølgelig er Regjeringen opptatt av å få mest mulig oljeutslippsreduksjoner igjen for de investeringene som gjøres. Samtidig må vi altså ikke være fastlåst i synet på at utslippsreduksjonene skal tas i alle andre land, alle andre steder. Vi har en forpliktelse til å sørge for utslippsreduksjoner i Norge. Norge har et særlig ansvar – fordi vi er et av verdens rikeste land, og fordi vi ligger i front i forhold til ny teknologiutvikling – for nettopp å sørge for å videreutvikle teknologier som også kan komme andre land til gode. Det er akkurat den kombinasjonen Regjeringen er opptatt av, å sørge for at Norge nå får en politikk som både får til utslippsreduksjoner hjemme og utvikler en teknologi som kan anvendes både hjemme og i en internasjonal sammenheng.

Så er det jo heller ingen overraskelse at Fremskrittspartiet ikke støtter de miljøpolitiske tiltakene som er framtidsrettet.

S p ø r s m å l 5

Arne Sortevik (FrP) [11:57:37]: Med presidentens tillatelse vil jeg få ønske statsråden et godt nytt år. Så til spørsmålet:

«Etter steinraset i Hanekleivtunnelen på E18 ved Sande i Vestfold nylig bør ulike tiltak for bedring av sikkerheten for trafikantene på norske veier vurderes. Like viktig som periodisk godkjenning av kjøretøy bør det være at veinettet gjennomgår kontroll for at trafikantene på norske veier skal gis best mulige sikkerhetsmessige forhold. I en slik sammenheng bør det vurderes innført et system med klassifisering og periodisk godkjenning av veinettet i Norge.

Vil statsråden ta initiativ til at en slik ordning blir vurdert?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:30]: Takk for nyttårshelsing som eg meir enn gjerne returnerer: Godt nytt år!

Heldigvis vart ingen trafikant skadd av raset i Vestfold. Eg har no sett i gang gransking for å få klarlagt moglege årsaker og få forslag til eventuelle forbedringstiltak.

Det vert gjennomført ulike kontrollar på vegnettet i dag. Statens vegvesen føretekk inspeksjonar av trafikktryggleiken, såkalla TS-inspeksjonar, både for tunnelar, bruer og vegar. Det inneber at ein går gjennom vegnettet for å sjå på moglege forhold som kan vere farlege for trafikantane. Dessutan finst det avtalar med entreprenørar om forskjellige inspeksjonsrutinar for ulike vegelement. I tillegg er det sett spesielle krav for bruer og tunnelar som går fram av dei ulike handbøkene til Statens vegvesen om inspeksjonar og testing av utstyr.

Elles er det utarbeidd rutinar for varsling om det vert oppdaga forhold som gjer at det er fare for skred og ras. Er faren stor, skal vegen stengjast med ein gong og ekspertar tilkallast.

Dersom det skjer dødsulukker, trer Statens vegvesen sine ulukkesanalysegrupper – UA-grupper – i funksjon for å finne årsaka. Dei ser på kjøretøyet sin tilstand og på forhold på vegen som kan ha hatt betydning for ulukka.

Om ulukka involverer farleg gods eller om det skjer alvorlege ulukker i ein tunnel, vil òg Statens havarikommission for transport på eige initiativ føreta ei uavhengig granskning.

I tillegg fører brannstyresmaktene tilsyn med branntryggleiken i tunnelane. Dette går på testar, øvingar og rutinar for vedlikehald av utstyr.

Etter krava til drift og vedlikehald av tunnelar skal ein føreta inspeksjonar av fjellet og av sikringsutstyret. Dette skal skje med intervall, avhengig av kor godt eller dårleg fjellet er på staden.

Det er under etablering eit godkjenningssystem for tunnelar i tråd med tunneltryggleiksdirektivet. Det er lagt opp til at krava ikkje berre skal gjelde på det såkalla TERN-vegnettet, men på heile riksvegnettet. Etter dette systemet må planane for nye tunnelar tryggleiksgodkjennast før ein får lov til å starte bygginga. Deretter skal det ei ny tryggleiksgodkjenning til for tunnelen kan opnast for trafikk. For tunnelar som er opna for trafikk, er kravet at dei skal tryggleiksgodkjennast minst kvart sjette år. Tryggleiksgodkjenninga skal vere ein kvalitetskontroll på at dei nødvendige rutinane er følgde, og at det er dokumentert kva som er gjort, og kven som har gjort det.

Eg vil vente på resultatet av granskinga av steinraset i Hanekleivtunnelen før eg vurderer om det er behov for ytterlegare krav til kontroll av vegnettet.

Arne Sortevik (FrP) [12:01:19]: Jeg takker for svaret.

Problemstillingen som er tatt opp i spørsmålet, dreier seg om hele veisektoren, ikke bare tunneler – veier, tunneler og broer. Da er det slik at det med dagens system er Statens vegvesen som stort sett står for kontroll og godkjenning.

Klassifisering og periodisk ettersyn er et system vi kjenner fra andre sektorer, både fra luftfart og skipsfart – et system som medfører konsekvenser når feil og mangler avdekkes. Er det noen grunn for ikke å bruke slike systemer innenfor veitrafikken for å bedre sikkerheten på norske veier?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:02:01]: Eg har tidlegare sagt – og gjentek det i denne salen – at eg ikkje har teke stilling til kva for endringar i rammene til vegbygging, kontroll og tilsyn som eventuelt vert nødvendige i etterkant av raset i Hanekleivtunnelen.

Granskingsutvalet, som eg har sett ned, skal levere rapporten sin allereie i midten av februar. Eg vil sjå den saka for seg. Den rapporten vil òg vere med som eit grunnlag for mi oppfølging og ein eventuell diskusjon om kva som skal gjerast vidare. Stortinget skal sjølvstendig få fylldig informasjon og få høve til å diskutere alle sider av saka.

Det viktigaste for meg er at vi får endå større tryggleik. Om svaret er eit tilsynsorgan, vil eg ikkje ta stilling til no. Det undrar meg at Framstegspartiet allereie har konklusjonen klar. Det kan slik sett vere nyttig å få vite kor stort byråkrati ein ser føre seg å byggje opp for å ha tilsyn med heile 90 000 km med vegar og fleire enn 1 000 tunnelar. Det vil vere eit ganske stort byråkrati me då må byggje opp. Me treng faktisk tid til å vurdere om det er rette måten å bruke pengane på.

Arne Sortevik (FrP) [12:03:12]: Jeg kan kanskje fjerne litt av undringen.

Jeg skal gi honnør for rask reaksjon etter ulykken, men det kan ikke være overraskende for denne statsråden at Framskrittspartiet i forbindelse med Nasjonal transportplan i 2004 og senest i finansinnstillingen høsten 2006 foreslo å opprette et trafikktilsyn for alle sektorene. Det ser vi selvfølgelig i sammenheng med de tilsynene som allerede finnes. Men vi ønsker at veisektoren spesifikt også skal ha et eget selvstendig og frittstående tilsyn. Jeg registrerer at alle partier har gått imot det tidligere. Underlig nok har representanter fra partiene Venstre og Høyre gått sammen om å fremme Framskrittspartiets forslag, et forslag som de avviste senest i oktober i fjor. Men vi er jo glad for å få tilslutning, og vi håper det går fortere enn å måtte vente i to–tre år for å få det på plass. Derfor håper vi også at regjeringspartiene vil stille seg mer åpne til Framskrittspartiets gamle forslag om å opprette et selvstendig tilsyn som også dekker veisektoren i Norge, for å skape større sikkerhet på veiene. Jeg håper statsråden vil være åpen for å vurdere en slik løsning.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:04:28]: Slik eg tolkar spørsmålet til Sortevik, handlar dette om eit tilsyn som faktisk skal føre fysisk tilsyn på vegane. Då vert det interessant å få vite om Framstegspartiet kan tenkje seg å byggje ut andre tilsvarande tilsyn – frå systemkontroll, som me har i dag, til fysisk kontroll. Skal Jernbanetilsynet òg inn for fysisk å kontrollere alle tunnelar? I dag er det Jernbaneverket som gjer det – og, som sagt, kor mykje vil det føre med seg av nytt byråkrati? Eg kjenner ikkje til at noko anna land har oppretta eit vegtilsynsorgan, men dei fører eit sterkt tilsyn gjennom vegverka sine. Det gjer dei i Sverige, og det gjer dei i Danmark, som er våre næraste granneland.

I 2002–2003 vart det lagt fram ei stortingsmelding om statlege tilsyn. På det tidspunktet var Venstre og Høyre i regjering. Eg registrerte ikkje den gongen noko tilsvarande ynske frå dei partia. Konsekvensane etter rasa i Oslofjordtunnelen i 2003 og i 2004 vart heller ikkje følgde opp av ein slik debatt.

Spørsmål 6

Borghild Tenden (V) [12:05:57]: Godt nytt år! Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Tall fra Statistisk sentralbyrå fra 2000 og frem til i dag viser en relativt jevn nedadgående kurve når det gjelder antall trafikkdrepte. Til tross for at antall biler på norske veier har steget kraftig de siste årene, så har antall drepte i veitrafikken gått ned. Ifølge Trygg Trafikk stiger dette tallet i 2006.

Ser statsråden på dette som et utslag av tilfeldigheter, eller bør strakstiltak gjennomføres?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:06:46]: Trafikktryggleik er ei av hovudprioriteringane i Regjeringa sin transportpolitikk. Det stemmer, slik representanten Ten-

den opplyser, at me dessverre har hatt ein auke i talet på omkomne på norske vegar i 2006 samanlikna med i 2005. Dei førebelse ulukkestala for fjoråret viser ein auke på 18 drepne personar, frå 224 i 2005 til 242 i 2006, men jamført med utviklinga dei siste fem åra, er me framleis på veg mot færre drepne i vegtrafikken. Gjennomsnittet dei siste fem åra er 269 drepne, altså 27 fleire enn i 2006.

Det høgaste talet på drepne i trafikken nokon gong i Noreg var i 1970. Då vart 560 personar drepne. Sidan den gongen har det vore meir enn ei halvering i talet på trafikkdrepne, samstundes som trafikken har vorte tre gonger så stor. Risikoen i vegtrafikken i Noreg er no blant dei lågaste i verda. Så seint som i 2002 var det 310 drepne. Av statistikken frå 1970 til 2006 ser me at talet på drepne har gått noko opp og ned frå år til år med statistisk variasjon, men langtidstrenden er klårt fallande. Det er såleis altfor tidleg å kunne seie noko om trenden er i ferd med å snu. Talet er likevel framleis for høgt, og det er stendig naudsynt med forbetringar i trafikktryggleiken.

Vegstyresmaktene arbeider kontinuerleg og målretta for å gjere det stadig tryggare for folk å ferdast på vegane. Nullvisjonen har frå den vart vedteken under samferdselsminister Moe Gustavsen i 2000 vore overordna i trafikktryggleiksarbeidet. Hovudtrekka i trafikktryggleiksarbeidet famnar vidt og er nedteikna i den nasjonale handlingsplanen for trafikktryggleik for veg, som er utforma i samarbeid mellom Statens vegvesen, Politiet, Sosial- og helsedirektoratet og Trygg Trafikk. I dette omfattande arbeidet vart det teke i bruk både strakstiltak, kortsiktige tiltak og langsiktige tiltak. Kvar einaste trafikkulukke med dødeleg utfall har frå 2005 vorte granska av ulukkesanalysegruppene til Statens vegvesen, og i somme høve også av Statens havarikommisjon for transport. Dette har m.a. resultert i ei rekkje strakstiltak for å utbetre utsette ulukkespunkt, t.d. ved utbetringar av rekkverk, vegmerking, sideterreng eller fartsgrenser. Vegvesenet gjer òg systematiske trafikktryggleiksinspeksjonar av vegnettet for å avdekkje og bøte på ulukkespunkt.

Statistikken viser at det særleg er møteulukkene som tek mange liv i trafikken. Mange av ulukkene kan unngåast dersom køyreretningane vert betre skilde. Etter handlingsplanen er det planlagt å byggje 50 km midtrekkverk på det eksisterande vegnettet i denne fireårsperioden. Bygging av midtrekkverk er kostbart, og i tida framover kjem vegstyresmaktene difor til òg å satse sterkt på breitt midtfelt: eit 1 meters breitt rumlefeld som skil køyreretningane. Undersøkingar viser at midtfelt har stor positiv verknad på plasseringa i køyrefelta og gir større avstand mellom køyretøy i motgåande køyreretningar. I tillegg er midtfelt ei meir kostnadssparande løysing: for 100 meter med midtrekkverk kan ein lage 1 mil med midtfelt. Eg vil understreke at dette ikkje er eit anten-eller-spørsmål. Vegvesenet kjem til å fortsetje med å nytte både tradisjonelle midtdelarar og midtfelt, men det er no mogeleg å gjere strekningsomfanget større.

Arbeidet med å byggje tofeltsveg med midtstripe på heile stamvegnettet og utvide dei mest trafikkerte stamvegane til fleirefeltsvegane held sjølvsagt også fram.

Den historiske satsinga til Regjeringa på drift, vedlikehald og rassikring i budsjettet for 2007 styrkjer òg trafikktryggleiken.

Eg har berre peika på nokre få element som er viktige i den nasjonale trafikktryggleikspolitikken. Det er viktig å fokusere på ulukkestala, men me må her vere budde på at det kan kome årlege variasjonar. Sjølv om det vert stendig vanskelegare å få ulukkestala nedover, er eg sikker på at me ved å halde fram den kontinuerlege og målretta satsinga vil få sjå at me òg framover vil ta nye steg i retning nullvisjonen.

Borghild Tenden (V) [12:11:14]: Jeg takker statsråden for et grundig svar. Jeg er spesielt glad for satsingen på midtfelt og midtdelere, som hun presiserte. Det var også Venstre veldig opptatt av i sitt alternative budsjett.

Så til spørsmålet. Vi har, som vi kjenner til, den senere tid hatt en del ras og ulykker på vei og i tunneler, men heldigvis har det ikke gått med menneskeliv, som statsråden sa i sted. Mitt spørsmål er: Vil statsråden, på bakgrunn av de ulykkene, i framtiden satse mer på eksisterende veinett enn på nye utbyggingsprosjekter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:12:00]: Dette har vore framlagt for Stortinget før, og budsjettet for 2007, som Stortinget har vedteke, viser at Regjeringa nettopp ynskjer å satse meir på utbetring av eksisterande vegnett. Me har auka satsinga på vedlikehald av vegnettet med ein halv milliard kr. Det var og er ei vanskeleg prioritering, for det er òg behov for nye vegar. Men nettopp ut frå at me gjennom vedlikehaldstiltak kan sikre vegane, kurvaturar og kryssingspunkt på ein god måte og få meir igjen for pengane, har Regjeringa valt å gjere dette grepet. Eg er glad for at Tenden dreg det fram, for eg oppfattar det som ei støtte til den politikken.

Borghild Tenden (V) [12:12:53]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Så til mitt siste oppfølgingsspørsmål. Det er mange skolebarn som opplever en utrygg skolevei. Trygg Trafikk mener at plikten til å gå på skole må følges av retten til å komme trygt til og fra skolen. Trygg Trafikk ønsker å lovfeste retten til sikre skoleveier. Hva synes samferdselsministeren om dette?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:13:25]: Nullvisjonen og arbeidet med trafikktryggleik står øvst hos Regjeringa når det gjeld samferdsel. Der har sjølvsagt skulevegen og ungane våre sin kvardag ein stor plass. Me skal lære dei å ferdast i trafikken på ein god måte, men me skal òg sikre deira tilkomst til anten barnehage, skule eller fritidsaktivitetar. Eg trur, utan å ha gått inn i dette spørsmålet meir grundig enn det eg har fått høyre over golvet, at det er viktig å ha ein god plan og god gjennomføring når det gjeld samanhengande tryggleikstiltak der ungar ferdast. Skulevegen er viktig, men ungar ferdast også mykje i fritida, både til og frå skule og til og frå fritidsaktivitetar. Gang- og sykkelvegane er eit av tiltaka som Regjeringa vil auka satsinga på i tida som kjem.

S p ø r s m å l 7

Odd Einar Dørum (V) [12:14:41]: Jeg ber om presidentens tillatelse til å ønske statsråden godt nytt år! Deretter har jeg gleden av å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Er statsråden villig til å endre forskriften til opplæringslova slik at forskriften eksplisitt stiller krav til undervisningskompetanse og ikke bare kompetanse «ved tilsetjing»?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:15:03]: La meg få lov til å returnere ønsket om et godt og fredfylt nytt år for representanten Dørum.

Den mest betydningsfulle ressursen i utdanningssektoren er menneskene som arbeider der, og kompetente ansatte er den viktigste forutsetningen for god kvalitet på utdanningen. Det er også avgjørende at lærerne har den riktige kompetansen sett i forhold til det undervisningsansvaret de har.

I St.meld. nr. 16 (2006–2007), ... og ingen sto igjen, som jeg presenterte like før jul, og som jeg regner med at representanten Dørum har lest, drøfter vi aktuelle tiltak for å realisere målsettingen om sosial utjevning gjennom utdanningssystemet. Det står i meldingen:

«Det er barn, unge og voksne med lite læringsstøtende omgivelser som taper mest dersom praksis og utdanningspolitikk ikke er tilstrekkelig kunnskapsbasert, fordi disse gruppene i større grad enn andre er avhengige av ressursene og kvaliteten i det offentlige utdanningssystemet.»

Av de tiltak som er nevnt i meldingen, står en vurdering av nåværende lærerutdanning og hvilke framtidskrav som skal stilles til lærere, helt sentralt.

Det er riktig som Dørum trekker fram, at dagens forskriftsbestemmelser om lærerkompetanse regulerer hvilken kompetanse som kreves for å bli tilsatt som lærer. I stortingsmeldingen har vi varslet en gjennomgang av disse bestemmelsene. Helt konkret vil vi vurdere å innføre nye krav til kompetanse for å undervise i sentrale fag på visse trinn i opplæringen. Det kan f.eks. tenkes at det er riktig å stille krav om større spesialisering hos lærere som skal undervise i språk og i realfag på ungdomstrinnet.

Vi er i starten av dette arbeidet, så det er foreløpig for tidlig å konkludere. Dessuten må vi sørge for at det blir en nær sammenheng mellom bestemmelser i forskriften om kompetanse og innholdet i lærerutdanningen vår. Jeg vil derfor arbeide parallelt med disse to forhold.

Det vil også være nødvendig å vurdere eventuelle forskriftsendringer, og tidspunkt for slike, opp mot hvilke muligheter det i praksis vil være for skoleeier til å rekruttere lærere med ny kompetanse. Vi må altså ikke stille oss slik at vi stiller krav i forskriften som det er umulig for skoleeier å oppfylle fordi det ikke finnes nok personale med slike kvalifikasjoner til de stillingene som skal besettes. Det må også tas tilbørlig hensyn til spesielle forhold som gjelder ved små skoler som bare kan sysselsette lærere med spesiell fagkompetanse i til dels svært små stilingsbrøker.

Jeg nevner også at i det arbeidet departementet nå er i gang med, vil jeg gjennom hele prosessen sørge for nær kontakt med alle berørte parter.

Odd Einar Dørum (V) [12:17:30]: Jeg er svært glad for at statsråden understreker hvor viktig det er at lærerne er gode – at de har god kompetanse. Hensikten med å fremme spørsmålet er nettopp å få laget en forskrift slik som spørsmålet antyder, sørge for at det blir trykk på det slik at lærerne kan bli gode – dvs. en god, bred og systematisk etterutdanning nå – trykk på videreutdanning og gjerne, slik Venstre foreslår, et kompetanseår, som nå er forpliktet utredet av byrådet i Oslo, men også, som statsråden var inne på, det som knytter seg til lærerutdanning.

Men før vi kommer til å få endret på lærerutdanningen, som Venstre ønsker, og som jeg har registrert at statsråden er åpen for, er det helt avgjørende at vi har trykk på etterutdanningsoppleggene våre, på videreutdanningsoppleggene våre. Jeg vil bare be statsråden, gjennom presidenten, se på om ikke nettopp det å legge en slik forskrift skaper en ambisjon, som en deretter forplikter seg på en systematikk for å nå, gjennom god etterutdanning, god videreutdanning, til glede for lærere, for skolen, elevene og hele samfunnet. Det er hensikten med og tankegangen bak spørsmålet.

Statsråd Øystein Djupedal [12:18:33]: Da NOKUTs evaluering av lærerutdanningen kom, var dette forholdet som representanten Dørum nå tar opp, et av de forhold som jeg allerede i oppsummeringen tok tak i. Og vi har gjennom stortingsmeldingen ... og ingen sto igjen, som ble presentert like før jul, problematisert det samme.

Men som representanten selvfølgelig er kjent med, tar denne typen prosesser noe tid, både dialog med partene og ved at vi har spesielle forhold ved norsk skole – ikke minst har vi en veldig desentralisert skolestruktur, med små skoler, som gjør at det å innføre en forskrift uten videre kan skape problemer. I tillegg må vi sørge for at det finnes lærerkrefter til å besette disse jobbene hvis vi innfører denne typen krav. Men det er svært mange gode argumenter for å gjøre det, og det er derfor jeg så veldig åpenlyst sier at vi er i en prosess med dette.

Jeg registrerer også med stor tilfredshet at skolens parter, altså Kommunenes Sentralforbund og Utdanningsforbundet, som den største på lærersiden – og også elevene, forstår jeg – ikke er fremmede for en sann tanke.

Denne prosessen tror jeg har en egen dynamikk som gjør at vi vil komme tilbake på et tidspunkt med dette. Men jeg tror representanten Dørum med sin lange politiske erfaring skjønner at denne type spørsmål krever dialog.

Odd Einar Dørum (V) [12:19:38]: Jeg er definitivt opptatt av dialog, og dialogen finner sted akkurat nå mellom statsråden og meg.

Det er ikke en ukjent lovmetode i Norge at vi setter et ideal inn i loven. Så må vi skaffe oss planer og systematikk for å nå idealene. Det som har bekymret meg så pass at jeg har stilt spørsmålet så kontant og direkte nå, vel vitende om statsrådens brede melding om skolen, er rett og

slett de meldingene vi får om hvordan etterutdanningen etter Kunnskapsløftet varierer i landet. Det er noen steder hvor man får en god del, og noen steder hvor man får mye mindre.

Jeg er selvfølgelig klar over at det her har vært forskjell mellom innfasingsårene – skolelederne skulle få sitt, lærerne skulle få sitt. Men denne bekymringen, som tydeligvis handler om at det ikke er nok trykk hos dem som har ansvaret lokalt – det er jo der ansvaret ligger – på at kompetansen er viktig, er det som har fått meg til å stille spørsmålet om å vurdere denne forskriftsendringen direkte, og raskere enn man rekker å gjøre det andre. Jeg må be statsråden spesielt vurdere dette for å sikre trykket på en forpliktende etterutdanning, for det er den som skal sikre de lærerne vi har nå, og ikke dem vi eventuelt skal utdanne etter en reform i lærerutdanningen om noen år.

Statsråd Øystein Djupedal [12:20:42]: Spørsmål knyttet til etterutdanning av lærere og de store midlene som samfunnet nå stiller til rådighet, har jeg svart på i Stortinget en rekke ganger. Den bekymringen som en rekke representanter har gitt uttrykk for, er en bekymring som jeg også deler, i den forstand at vi tar tak i det og nå sammen med skoleeiere og utdanningspersonale, særlig Utdanningsforbundet, er i en dialog for å sørge for at vi blir mer treffsikre på dette.

Mitt helt bestemte inntrykk er at vi er i veldig god rute med dette. Stortinget har nylig stilt nye 375 mill. kr til rådighet til etter- og videreutdanning av lærere, knyttet til Kunnskapsløftet. Det er nye fag i år som skal ha hovedfokus, men det er riktig som representanten Dørum sier, at det i den første runden var skoleledelse som var det viktigste. Nå er det andre fag, ikke minst matematikk og språkfag, det skal legges vekt på. Mitt veldig klare inntrykk er at skolen er parat til dette. Når vi stiller så store midler til rådighet, krever vi selvfølgelig også noe tilbake, og det er at vi får dyktigere lærere, som lærer ungene våre mer, noe som er skolens hovedoppgave.

S p ø r s m å l 8

Gunnar Gundersen (H) [12:21:56]: Jeg får vel benytte anledningen til å ønske både presidenten og kunnskapsministeren et godt nytt år, og har gleden av å stille følgende spørsmål:

«Gode lærlingopplegg og sterke lærlingordninger vil sikre ungdom gode overganger inn i arbeidslivet. Norwegian er et godt eksempel på en bedrift som har gått aktivt inn for å skape et godt og bredt lærlingtilbud. Motstanden mot Norwegian, som har laget et solid og godt opplegg, er underlig sett i lys av at utdanningssystemet totalt sett sliter med å finne fram til nok lærlingplasser.

Med bakgrunn i statsrådens uttalelser i denne saken, mener han at hele lærlingordningen må endres?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:22:36]: La meg også benytte anledningen til å gratulere representanten Gundersen med et fredfylt nytt år, og håper at det blir bra for ham og hans familie.

Vi har hatt en positiv utvikling i antallet lærekontrakter. Men det er riktig, som representanten Gundersen nevner, at det på en del fagområder er behov for flere lære-plasser. Blant annet gjelder dette reiseservicefaget, hvor det er underskudd av lære-plasser i forhold til antall søkere. Det er derfor positivt at Norwegian ønsker å rekruttere lærlinger og utdanne fagarbeidere i dette faget.

Jeg har registrert presseopplagene om inntaket av lærlinger i Norwegian. Det er som kjent fylkeskommunen og yrkesopplæringsnemnda som godkjenner lærebedrifter og lærekontrakter, og fører tilsyn med at lærlingene får den opplæring de har krav på. Den konkrete saken stortingsrepresentanten viser til, er under behandling i Yrkesopplæringsnemnda i Akershus, og jeg ser derfor ingen grunn til eller anledning til å foreta en ytterligere vurdering av denne saken på det nåværende tidspunkt.

Det er ca. 11 500 lærebedrifter i Norge, og tilbakemeldingene jeg får, viser at lærlingordningen fungerer godt. Dersom behandlingen av saken i yrkesopplæringsnemnda skulle vise at det er generelle mangler i regelverket rundt lærlingordningen som er til hinder for rekruttering eller gode forhold rundt lærlingen, må vi selvfølgelig se nærmere på dette. Da vil vi selvsagt behandle dette i samarbeid med Samarbeidsrådet for yrkesopplæring og på bakgrunn av de faglige råd for de ulike yrkesfaglige utdanningsprogrammene.

Gunnar Gundersen (H) [12:23:59]: Jeg fikk vel omtrent det svaret jeg hadde forventet.

Noe av spørsmålet er å bringe fokus mot den store utfordringen vi har med å skaffe både nok plasser og plasser av tilfredsstillende kvalitet for lærlinger. Jeg tror mye av koden rundt frafallsproblematikken bl.a. på videregående ligger i å finne gode lærlingplasser.

Jeg registrerte også at kunnskapsministeren var på Færder videregående skole i Tønsberg, en skole som tydeligvis hadde knekt i hvert fall deler av koden og hadde mange tilfredse elever. Men her ser vi at det er ut mot arbeidslivet, både det offentlige og det private, at man er nødt til å knekke koden. Norwegian er en bedrift som har gått helhjertet inn for å prøve å skape et godt lærlingtilbud. Da vil jeg spørre kunnskapsministeren om han synes den måten saken er blitt framstilt på, og måten Norwegian har blitt møtt på, er en konstruktiv måte i forhold til å bygge en god lærlingordning.

Statsråd Øystein Djupedal [12:25:06]: Som jeg sa i mitt første svar, skal jeg avstå fra å kommentere en sak som er til behandling i et annet organ, som er gitt denne fullmakten. Men på det generelle plan vil jeg si at vi har en god lærlingordning i Norge. Jeg har et veldig godt og nært samarbeid med Samarbeidsrådet for yrkesopplæring. Vi har et veldig godt samarbeid både med arbeidsgiver og arbeidstaker gjennom dette rådet. Jeg personlig tok initiativet til en dugnad for lærlingordningen i august i år, der partene møttes på mitt kontor. Det har vist seg å ha positiv effekt. I tillegg har Regjeringen selv nå for første gang sendt ut brev til alle våre underliggende etater med et pålegg om å ta inn lærlinger. Staten og det offentlige har

i mange henseender ikke vært best, og det finnes mange spennende fag innenfor yrkesopplæringen som det offentlige i større grad bør benytte seg av. Jeg har god tro på at de tiltakene som er gjort fra min side, vil bidra til at flere ungdommer kommer seg ut i lære. Jeg kan bekrefte det Gundersen sier, at det å gå i lære og det å få en lærlingjobb og senere en fagarbeiderstatus er en veldig viktig bit for samfunnet vårt.

Gunnar Gundersen (H) [12:26:14]: Jeg har hatt flere møter med Norwegian selv. Og jeg har faktisk en liten bedrift selv som er godkjent som lærlingbedrift. Jeg tror ikke mange bedrifter har gått så aktivt inn for å skape et godt produkt og vært i en så aktiv dialog med det offentlige som Norwegian. Jeg tror heller ikke at kanskje alt er gjort riktig, det er det vel ingen som tror. Men poenget er at her har man hatt en aktiv dialog for å prøve å skape et godt produkt hele tiden, og så blir en sånn bedrift møtt med ganske massiv kritikk av en eller annen grunn. Da er det noen holdninger som bør bearbeides. For det er klart at det at vi har mangel på lærlingplasser, neppe skyldes at bedriftene synes at ordningen er altfor god i utgangspunktet. Så det gjelder å ha en god dialog om hvordan man får tilrettelagt dette. Sånn jeg leser kunnskapsministeren, vil han også bidra til at den type holdninger som her er framvist, ikke vil ødelegge for konstruktive dialoger framover.

Statsråd Øystein Djupedal [12:27:18]: Som jeg har sagt, er det altså Yrkesopplæringsnemnda i Akershus som behandler denne saken. Men det er ikke vanskelig å forstå at det er satt spørsmålsteget rundt dette. Det er mange sider av denne saken som det med rette er stilt spørsmål ved, og derfor er det også bemyndiget til yrkesopplæringsnemnda, selvfølgelig i dialog med Norwegian og andre, å finne svarene på de spørsmålene som er reist i den offentlige debatten.

Jeg oppfatter ikke at denne saken dreier seg om lærlingordningen som sådan, fordi lærlingordningen som sådan er en veldig god ordning. Det betyr at vi i vår regjering gjør det vi kan for at flere ungdommer skal ha muligheten til å komme seg ut i lære. Det er en veldig god ting – det å få en yrkesutdanning er en veldig viktig bit for den enkelte og for vårt samfunn. Problematikken rundt frafall, som også representanten nevnte, har vi lagt fram for Stortinget i den stortingsmeldingen som kom like før jul, som jeg ser fram til en omfattende og grundig behandling av her i Stortinget.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Hans Olav Syversen til justisministeren, blir besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av justisministeren.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:28:26]: Når ikke justisministeren er her, er helse- og omsorgsministeren et godt alternativ, for spørsmålet tenderer jo også mot hennes ansvarsområde:

«Det er en kjent sak at fyll og vold er et omfattende problem i Oslo sentrum i helgene, særlig knyttet til skjenkestedene i Rosenkrantz' gate. Ifølge opplysninger gjengitt i Aftenposten 28. desember i fjor er en voldsrapport med analyser av utviklingen «lagt i en skuff». Det pekes også på at hele utelivsvolden bør analyseres nærmere for å kunne iverksette nødvendige tiltak.

«Vil statsråden bidra til at rapporten aktivt blir brukt for å bekjempe voldskriminaliteten i Oslo sentrum?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:29:14]: Den sammenhengen vi ser mellom alkoholbruk og vold, er en av de best dokumenterte sammenhenger vi har på kriminalitetsområdet. Vi ser at så vel økning som nedgang i voldskriminalitet henger nært sammen med alkoholkonsum og i dette perspektivet også med den skjenkepolitikken som føres lokalt. Regjeringa er opptatt av at politiet skal videreutvikle det lokale samarbeidet om kriminalitets- og rusforebyggende tiltak.

Det påhviler imidlertid kommunene et stort ansvar når det gjelder å gjennomføre en fornuftig skjenkepolitikk. Likeledes påhviler det også regjering og storting å sette søkelyset på konsekvenser av den praktiske gjennomføringa av skjenkepolitikken og særlig legge til rette for at man i større grad ser konsekvensene av lokalpolitiske vedtak. Jeg vil i en slik forbindelse peke på arbeidet vi nå gjør for å etablere politiråd i kommunene slik at politiet kan få større muligheter til å bli hørt i diskusjonen om rus- og alkoholpolitikk, med sikte på å forebygge kriminalitet.

Når det gjelder bekjempelsen av voldskriminaliteten i Oslo, har jeg fått opplyst fra Politidirektoratet at Oslo politidistrikt arbeider kontinuerlig og målrettet med dette. Den synlige patruljeringa er, som representanten helt sikkert kjenner til, styrket, og det er utplasserte patruljer på faste plasser i de mest belastede områdene. Fra Sentrum politistasjons side gjøres det en aktiv oppfølging av skjenkesteder som er plaget med vold og uorden i Oslo sentrum, spesielt med vekt på forholdene i Rosenkrantz' gate.

Problemorientert politiarbeid som overordnet og kunnskapsdrevet arbeidsmetode inngår i stasjonens arbeid med vold og uro. Som et ledd i denne innsatsen ble det utarbeidet en rapport om volden i Rosenkrantz' gate i Oslo. Rapporten er, slik jeg er blitt kjent med det, et internt arbeidsdokument som brukes aktivt så vel internt som i dialogen med politiets samarbeidspartnere. Det medfører derfor ikke riktighet at rapporten er «lagt i en skuff».

Det går klart fram av rapporten at samarbeid med andre aktører er en forutsetning for å bekjempe forholdene som fører til vold. Rapporten er også drøftet med påtalemyndigheten for å vurdere best egnede påtaleavgjørelser i voldssaker.

Rapporten vil bli videreutviklet og inngå som en del av en større rapport om politiets arbeid med voldskriminalitet i Oslo politidistrikt, bl.a. i voldsundersøkelsen for 2007 som distriktet skal utarbeide, der også utelivsvold i hele Oslo sentrum vil bli kartlagt og analysert.

Jeg er tilfreds med at Oslo politidistrikt understreker behovet for gode analyser av situasjonen i Oslo sentrum,

og at man legger opp til en trygghetsskapende innsats mot voldskriminalitet, særlig på kveldstid, i tråd med behovet man avdekker. På bakgrunn av Politidirektoratets understreking av en videreutvikling av rapporten og et kunnskapsbasert politiarbeid mot voldskriminaliteten kjenner jeg meg trygg på at politiets analyser av voldssituasjonen i Oslo sentrum vil bli brukt i det framtidige politiarbeidet her.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:32:24]: Det statsråden nå sier om hvordan rapporten har blitt og vil bli brukt, høres jo tilforlatelig ut. Samtidig står det noe i kontrast til det stasjonssjefen på Sentrum politistasjon selv sier, nemlig: «Sannheten er nok at vi ikke har gjort 100 prosent av det vi kan med analysen (...) Vi har beholdt den internt fordi den ikke er noe forskningsprosjekt.» Og videre: «Etter å ha fått analysen vet vi mer om voldsbildet, selv om vi ikke har brukt rapporten helt ut.»

Så sier statsråden at denne rapporten vil bli brukt som ledd i et større arbeid, som skal, håper jeg, presenteres. Jeg vil gjerne ha en bekreftelse på at denne større rapporten blir gjort kjent for alle de samarbeidspartnerne som politiet er avhengig av for å få en tryggere by, et samarbeid som også statsråden selv presiserte var nødvendig. Det gjelder kommunen, og det gjelder andre offentlige etater som man har kontakt med. Så mitt spørsmål er om man kan bekrefte at så vil skje.

Statsråd Sylvia Brustad [12:33:38]: Slik jeg kjenner justisministeren og de utmerkede medarbeidere han har ansvaret for, tror jeg alle er interessert i at flest mulig får tilgang til hva som er utfordringene, og hva vi i fellesskap bør bidra med fra hvert vårt ståsted for å gjøre noe med det. Jeg skal ta med de synspunkter representanten Syversen har, tilbake til justisministeren, med ønsket om at dette skal bli offentlig så langt det er mulig. Jeg har ingen innvendinger mot det, for i forbindelse med det store arbeidet som nå er i gang for inneværende år, er det veldig viktig at både lokalpolitikere, politiet og ikke minst de som jobber med rusarbeid – som er mitt hovedansvarsområde – vet om hverandre, og at en iverksetter tiltak som fungerer. Det er ingen tvil om at det i deler av denne byen, slik representanten påpeker, er betydelige utfordringer.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:34:29]: Jeg er glad for det svaret, som jeg tar som et positivt tilsvarende til mitt spørsmål. Så er det slik som statsråden sier, at det er mange andre aktører enn politiet som er viktige for å få til en trygg by. Statsråden har jo selv ansvaret for alkoholloven, og det har vært reist spørsmål om hvorvidt politiets innsigelsesrett i forhold til bevilgningssaker bør styrkes. Er det noe statsråden kunne tenke seg å se på?

Statsråd Sylvia Brustad [12:35:02]: Jeg vil ikke ta det på strak arm her, men vi vurderer ulike løsninger. Jeg er i likhet med representanten Syversen meget bekymret for den utviklinga vi ser når det gjelder skjenkepolitikk, vold og uro, ikke minst i denne byen, men også i en del av våre andre større byer, og dette må vi ta på alvor. I den for-

bindelse mener jeg at politiet selvfølgelig spiller en svært viktig rolle i den jobben de gjør, men de spiller også en viktig rolle når det gjelder å fortelle hvordan virkeligheten egentlig er, og det tror jeg vi gjør lurt i alle sammen å prøve å få innsyn i for å kunne iverksette de rette tiltak. Så vi ønsker å ha et godt samarbeid med politiet også fra helsemyndighetenes side for å kunne bidra sammen med lokalpolitikere, som må fatte endelig vedtak, f.eks. når det gjelder hvor mange skjenkesteder det er fornuftig å ha i denne byen.

S p ø r s m å l 1 0

Fra representanten Christian Tybring-Gjedde til barne- og likestillingsministeren:

«Statsråden uttalte i Aftenposten 30. oktober i fjor at hun verken har makt eller myndighet til å gjennomføre et løft for barnevernet i Norge. Dette står i sterk kontrast til opposisjonspolitiker Bekkemellem, som i valgkampen uttalte at barnevernet ville være hennes jobb nummer 1 dersom hun fikk mulighet i posisjon.

Er det korrekt at den ansvarlige statsråden for barnevernet ikke har makt og myndighet til å foreta et løft overfor barnevernet, og hva mente egentlig statsråden med sitt løfte i valgkampen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 1

Harald T. Nesvik (FrP) [12:36:08]: Innledningsvis vil jeg få lov til å ønske både presidenten og helse- og omsorgsministeren et godt og helsebringende nytt år, og vi får håpe det blir like godt som det foregående. Så til spørsmålet:

«Stortinget har vedtatt at de regionale helseforetakene skal gå i økonomisk balanse fra og med 1. januar dette år, med unntak av Helse Midt-Norge, som har fått tillatelse til å gå med et underskudd på 350 millioner også i 2007. En mottar stadige meldinger om at balansekravet ikke ser ut til å kunne oppfylles i 2007 heller.

Kan statsråden bekrefte at balansekravet står fast, og mener statsråden at dette ikke vil medføre redusert behandlingstilbud for pasientene?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:36:53]: Jeg vil også ønske både representanten Nesvik og alle andre her i Stortinget et godt nytt år.

Til spørsmålet: Jeg vil innledningsvis minne om de endringene som skjedde i helseforetakenes resultatmålinger, som representanten Nesvik selvfølgelig kjenner veldig godt til. Helseforetakene har fram til og med 2006 blitt målt på et korrigert resultat. Dette er endret fra i år, hvor foretakenes årsresultat ikke lenger skal korrigeres. Forskjellen mellom det korrigerte og det ukorrigerede resultatet er at fulle avskrivningskostnader knyttet til foretakenes åpningsbalanse skal framkomme i sin helhet i resultatbegrepet foretakene nå skal styres etter. Det resultatkravet som Stortinget har vedtatt for 2007, utgjør et regn-

skapsmessig underskudd på inntil 1,4 milliarder kr, som representanten er kjent med.

Dette er et ukorrigert underskudd og medfører at Stortingets krav om balanse i den øvrige driften er videreført i inneværende år. Dette gjelder selvfølgelig alle regionale helseforetak og innebærer enkelt sagt at de regionale helseforetakene må holde sine budsjetter innenfor de midler som Stortinget stiller til rådighet. Representanten Nesvik nevnte selv at Helse Midt-Norge er den eneste regionen som har fått tillatelse til å få utsatt balansekravet tilsvarende 350 mill. kr under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2006.

Jeg har også mottatt meldinger fra Helse Midt-Norge og Helse Nord om at de vanskelig vil kunne oppnå Stortingets resultatkrav for inneværende år. Den informasjonen tar jeg på alvor, men jeg kan heller ikke underslå at begge disse helseforetakene selv har meldt om manglende økonomisk styring og oppfølging som en av årsakene til at det er vanskelig å oppnå økonomisk balanse i inneværende år. Jeg er opptatt av at både Helse Nord og Helse Midt-Norge på lik linje med andre regioner og sjukehus må få kontroll over kostnadene, slik at de samsvarer med de midler som Stortinget stiller til disposisjon – ikke fordi det er noe mål i seg selv, men for å kunne få til riktig pasientbehandling og for å kunne prioritere riktig.

Som representanten kjenner til, skal jeg i slutten av januar i år gjennomføre foretaksmøter med alle de regionale helseforetakene, hvor selvfølgelig styringskrav på økonomi- og organisasjonssida settes. Dersom situasjonen skulle nødvendiggjøre endringer i resultatkrav i forhold til hva Stortinget har forutsatt, vil jeg selvsagt informere Stortinget på egnet måte.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:39:34]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det som statsråden ikke var inne på i dette svaret, men som jeg håper hun nevner i sitt neste, er nettopp dette kravet om at økonomisk balanse må holdes innenfor den rammen som nå er lagt. Mener statsråden fortsatt – som det står i budsjettet – at man vil kunne opprettholde det antallet pasientbehandlinger som man hadde i 2006, også i 2007? Dette rimer i så fall dårlig med de signalene som kommer fra de regionale helseforetakene, og ikke minst fra sykehusene selv.

Jeg var senest mandag og besøkte fagorganiserte ved St. Olavs Hospital. Det scenario som der framvises, er litt skremmende nettopp fordi man ser hvor knapp den økonomiske situasjonen er. Vi så senest i går en reportasje på TV 2-nyhetene om det fødetilbudet som man ser ut til å få i Helse Vest. Kan statsråden fortsatt stå inne for at man vil opprettholde samme aktivitetsnivå i 2007 som i 2006?

Statsråd Sylvia Brustad [12:40:46]: Ja, vi har lagt et godt grunnlag ved det forslaget Regjeringen har lagt fram for Stortinget, og som er blitt vedtatt, for at en skal kunne videreføre aktivitet på samme nivå som i fjor. Så er selvfølgelig jeg også klar over at det i enkelte helseforetak er en krevende situasjon. Det er ikke noe nytt. Det har jeg hørt mange ganger før, og jeg tar det selvfølgelig på stør-

te alvor. Derfor har jeg en nær dialog med alle helseforetakene, og derfor blir foretaksmøtene i slutten av måneden viktige.

Så regner jeg med at representanten Nesvik og jeg er enige om at det er viktig at alle helseforetak har økonomisk kontroll, og at de ikke bruker mer penger enn det Stortinget sier at de skal gjøre. Når vi nå vitterlig, fra andre enn meg, har fått påpekt at det i hvert fall er to helseforetak som har brukt mer penger, betydelig mer penger, enn det de har fått stilt til disposisjon, er det en utfordring. Det er en utfordring som de regionale helseforetakene er nødt til å gjøre noe med, for ingen kan bruke mer penger enn det en har til disposisjon. Det regner jeg med at representanten også er enig i.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:41:53]: Det er helt klart at jeg er enig i at man ikke skal bruke mer penger enn det man faktisk har. Det jeg og statsråden er uenige om, er størrelsen på de midlene som man skal få tildelt. Jeg og Fremskrittspartiet mener at midlene som blir fordelt, er for små. Men det er en helt annen diskusjon, og jeg forholder meg til det.

Ser statsråden den bekymringen som nå er i Helse-Norge, nettopp fordi en skal komme i økonomisk balanse? Det vil si at en må omstille driften. En må omorganisere. En må gjøre en rekke tiltak. Videre har man også gitt klart uttrykk for at ingen lokalsykehus skal legges ned. Det vil si at også strukturen skal opprettholdes. Da er spørsmålet: Hvordan forholder man seg da til disse tingene på innsparingssiden for å komme i økonomisk balanse, når man har lagt opp nivået også for 2007 etter samme lest som i 2006, nettopp som det framkommer i statsbudsjettet? Statsråden har også sagt at det blir gitt penger kun en gang i året nå, og det er i statsbudsjettet. Det sa statsråden selv fra talerstolen i Stortinget. Ser statsråden den bekymringen som er der ute nå, med det tilbudet som pasientene faktisk får?

Statsråd Sylvia Brustad [12:43:04]: Ja, jeg ser at det er utfordringer, absolutt. Det tar jeg på alvor. Derfor har jeg en nær dialog med helseforetakene. Men det er slik at i det helseforetaket som er gått i balanse helt fra vi startet med reformen, Helse Øst, er det også krevende operasjoner – så det er ikke bare i de deler av landet hvor det har vært dårlig styring. Vi må prøve å ha rettferdighet i det vi foretar oss.

Det er altså slik at alle pasienter landet over skal bli ivaretatt innenfor sørge for-ansvaret. De som er omfattet av pasientrettighetsloven, skal få sin behandling. Kan de ikke få det ved det sykehuset de ønsker eller sogner til, må de få det et annet sted i landet, og hvis det heller ikke er mulig der, må de ut av landet, hvis det er omfattet av loven. Det skal vi sørge for.

Til debatten om lokalsjukehus. Jeg kan igjen slå fast at denne regjeringa kommer til å opprettholde alle lokalsjukehus. Vi kommer til å se å på innholdet i dem. Vi har et utvalg som ser på lokalsjukehusene, og deres arbeid kommer i mars. Jeg var senest i går og besøkte et meget interessant sjukehus, tidligere Askim sykehus, som nå heter

Helsehuset Askim, som er et meget spennende samarbeid mellom det offentlige, private og frivillige. Jeg tror det er mye av den modellen som mange andre kan lære noe av – ikke akkurat gjøre det likt, men på samme måte, også i andre deler av landet, slik at pasientene får raskere behandling og kommer raskere tilbake i jobb. Så her er det mye interessant, og for noens vedkommende er det ingen tvil om at det fortsatt er noe å gå på ved å gjøre ting på en annerledes måte – ikke at de ansatte skal fly fortere, men til beste for pasientene.

S p ø r s m å l 1 2

Elisabeth Aspaker (H) [12:44:51]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Svalbards befolkning har forståelig nok ønske og behov for en forutsigbar lokal legetjeneste av høy kvalitet. Avstanden til fastlandet tilsier at flest mulig helsetjenester utføres i Longyearbyen. I dag er folk bosatt på Svalbard listeført hos en fastlege på fastlandet, som mottar tilskudd for en pasient som trolig aldri vil oppsøke denne legen av rent praktiske årsaker.

Ser statsråden mulighet for å endre systemet, slik at folk som bor på Svalbard, kan velge en lokal lege som fastlege, og at tilskuddet følger med?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:45:31]: Grunnlaget for utbygging av helsetjenestetilbudet til befolkninga på Svalbard er, som representanten helt sikkert kjenner til, særregler gitt i forskrift av 15. juni 1928 om «læge- og sundhetsforholdene» på Svalbard, hjemlet i Svalbardloven § 4. Helselovgivninga for fastlandet er ikke tilpasset de særegne forholdene på Svalbard.

Sjukehuset i Longyearbyen er, som kjent, sentralt i utøvelsen av helsetjenester til befolkninga og har fra 1981 vært drevet av staten. Av St.meld. nr. 9 for 1999-2000, Svalbard, går det fram at sjukehuset har som overordnet mål å yte tilfredsstillende helsetjenester til den norske befolkninga på Svalbard og alle andre som ferdes på øygruppa. Sjukehuset tilbyr som kjent både legetjenester, sjukepleietjenester, helsestasjonsvirksomhet, skolehelsetjeneste, fysioterapitjeneste, bedriftshelsetjeneste og tannhelsetjenester, samtidig som det er et akuttmedisinsk beredskapssjukehus.

Virksomheten ved sjukehuset ble omprioritert fra 1998 fordi behovet for helsetjenester ble endret og kommunikasjons- og transportmulighetene til Tromsø/Universitetssykehuset i Nord-Norge ble bedret. Man styrket derfor den allmennt medisinske virksomheten og det forebyggende helsearbeidet og reduserte den kirurgiske akuttberedskapen. Per 2000 ble vaktordning/legeberedskap dekket av to allmennleger og én kirurg.

Antallet polikliniske konsultasjoner på Svalbard er høyt i forhold til innbyggertallet. Sjukehuset mener at dette dels skyldes god tilgjengelighet til sjukehuset, dels – selvfølgelig – økende turisttrafikk

Staten dekker som kjent utgiftene for helsehjelp som ytes på Svalbard når pasienten har rett til dekning av utgifter til helsetjenester og sjukepenges etter folketrygdlo-

ven. En person som er bosatt på Svalbard, har rett til ytelser fra folketrygden dersom vedkommende var omfattet av folketrygdloven før oppholdet tok til, eller vedkommende arbeider for norsk arbeidsgiver.

Når en pasient med rettigheter i folketrygden blir sendt til fastlandet for behandling, har vedkommende rett til nødvendige helsetjenester etter kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven så lenge vedkommende oppholder seg på fastlandet.

Formålet med fastlegeordninga er, som representanten kjenner til, bl.a. å bedre kvaliteten i allmennelegetjenesten ved å gi innbyggerne mulighet til å forholde seg til en fast allmennlege over tid, slik at en får kontinuitet i forholdet lege/pasient. For innbyggere som oppholder seg på Svalbard, er slik kontinuitet ivaretatt av de tre legene som til enhver tid er ansatt ved sjukehuset i Longyearbyen. Helsepersonell som arbeider på Svalbard, er ansatt i tidsbegrensede stillinger på to til tre år. Innenfor denne perioden vil det derfor være kontinuitet i legetjenesten uavhengig av listesystem og finansieringsordning. Dette, sammen med god tilgjengelighet til flere typer legetjenester, ser jeg på som viktige trekk ved tilbudet i Longyearbyen. Det forhold at innbyggerne fortsatt står på liste hos en fastlege på fastlandet, er ikke til hinder for en god legetjeneste for innbyggerne på Svalbard. Tvert imot mener jeg at dette representerer en sikkerhet for innbyggerne ved tilbakeflytting til fastlandet.

Av den nevnte stortingsmeldinga framgår det at selv om Longyearbyen har blitt stadig mer lik fastlandet, er dette lokalsamfunnet annerledes, bl.a. når det gjelder befolkningsmessig sammensetning. Longyearbyen sykehus har en spesiell profil med vekt på allmennhelsetjenesten, der nærheten til befolkninga er viktig. Helsetjenestetilbudet ble vurdert å være godt dimensjonert i forhold til befolkningstall og -sammensetning. Også organiseringa av tjenesten ble vurdert å være tilfredsstillende.

Oppsummert kan de som bor på Svalbard, få de legetjenester de trenger, der. De trenger ikke dra til fastlandet for å få lege.

Elisabeth Aspaker (H) [12:49:25]: Jeg vil takke for svaret.

Mye er spesielt på Svalbard, det har statsråden også gjort rede for, men som oss andre blir folk der syke – og det er også slik på Svalbard at innimellom topper det seg. Det jeg er kjent med, er at man da har laget seg en slags arbeidsdeling mellom sykehuset og den private legen som er etablert der oppe. Det er vel også slik at en del av voksenalbefolkningen bruker denne private legen fordi en ønsker at den samme legen skal følge en gjennom et sykdomsforløp. Da fungerer jo systemet slik i dag at hvis man oppsøker den legen og ikke bruker sykehuset, og er listeført på fastlandet hos en fastlege, betaler man altså andre takster, og man får ikke den refusjon eller den oppfølging via det norske trykdesystemet som man kunne ha fått.

Jeg vil igjen spørre statsråden om det finnes andre måter å praktisere dette på når folk på Svalbard faktisk velger den private legen som sin fastlege – for befolkningen på fastlandet har jo mulighet til å velge fastlege selv.

Statsråd Sylvia Brustad [12:50:30]: Ja, jeg sjekker gjerne det enda litt nærmere. Men slik jeg hører representanten Aspaker framstille situasjonen, vil jeg si at det jo også er slik på fastlandet, som representanten kjenner godt til, at dersom man velger en privat lege som ikke har avtale med det offentlige, må man betale en høyere egenandel enn hvis man velger et offentlig tilbud. Slik jeg hører det nå bli framstilt, er det jo den samme situasjonen så lenge folk har mulighet til å velge et offentlig tilbud, hvor det er lavere egenandel.

Jeg mener ut fra den kunnskap jeg har om det, at innbyggerne på Svalbard er godt dekket gjennom det tilbudet som er, både offentlig og privat. Så må det være et valg, da, offentlig eller privat, slik det også er på fastlandet.

Elisabeth Aspaker (H) [12:51:19]: Jeg takker for så vidt for svaret, men det prinsipielle her er at vi som bor i Fastlands-Norge, faktisk kan velge fastlegen vår selv. Det prinsippet følger man ikke for den norske befolkningen på Svalbard. Jeg forstår da statsråden slik at selv om det finnes en privat lege der oppe, vil man altså ikke kunne velge vedkommende som sin fastlege – så det gjelder altså et annet prinsipp på Svalbard enn på fastlandet. Medfører det riktighet? Er det rett forstått?

Statsråd Sylvia Brustad [12:51:44]: Det som vel er forskjellen, er at man har færre fastleger å velge mellom på Svalbard enn man har på fastlandet, fordi det ikke er så mange leger tilgjengelig ved Longyearbyen sykehus. Men slik jeg har forstått det, er det en valgmulighet – det er mulig å velge mellom de legene som til enhver tid jobber i Longyearbyen, og den private legen.

Jeg skal gjerne undersøke dette enda nærmere, men i utgangspunktet er det et klart prinsipp fra vår side at så lenge vi har et valgtilbud og et godt offentlig tilbud som dekker det behovet som er, kan vi ikke ha andre regler på Svalbard i forhold til å få dekket legetjenester hos private enn vi har på fastlandet. Men la meg gå en ny runde, bare for å sjekke det helt sikkert.

S p ø r s m å l 1 3

Vera Lysklætt (V) [12:52:41]: Først: godt nytt år til alle sammen.

Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren – det er en oppfølging av et spørsmål jeg hadde i spørretimen i november:

«Styret i Helse Finnmark vedtok 12. desember i fjor å slå sammen rehabiliteringsavdeling for slagrammede med medisinsk avdeling i Kirkenes. En spesialutrustet avdeling for 6 pasienter blir nå stående ubrukt. 8 terapeut- og fagstillinger fjernes. Det er ingen ledig kapasitet i Helse Nord eller i Norge for øvrig.

Mener statsråden at Helse Finnmark/Helse Nord gjennom sitt vedtak sikrer rehabilitering til alle som trenger det i Finnmark?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:53:25]: Jeg vil også ønske godt nytt år.

Rehabilitering og opptrening er et prioritert område for Regjeringa. I Soria Moria-erklæringa vil vi sikre rehabilitering og opptrening til alle som trenger det. Området var prioritert i bestillerdokumentet til de regionale helseforetakene i 2006. Denne prioriteringa er bekreftet i oppdragsdokumentet, som det nå heter, som sendes ut til de regionale helseforetakene i inneværende år også. Dette gir rammen for hvordan Helse Nord og Helse Finnmark skal arbeide med rehabilitering og habilitering.

Helse Nord har orientert meg om saken som tas opp i spørsmålet. Utgangspunktet er, slik jeg forstår det, at pasienttilbudet i avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering innlemmes i medisinsk avdeling, og at dette er en omorganisering. Denne omorganiseringa skal ifølge Helse Nord ikke føre til nedlegging av rehabiliteringstilbudet. I brev til Helse Finnmark av 2. januar 2007 har Helse Nord bedt Helse Finnmark om å vurdere å sette inn en egen faglig ledelse med en egen avdelingsoverlege. Terapeutstillinger og øvrige faglige stillinger skal underlegges denne ledelsen.

Jeg forutsetter at rehabiliteringstilbudet både til slagpasienter og til andre pasientgrupper blir organisert på en hensiktsmessig måte, slik at de som trenger hjelp, faktisk får det. De som trenger tilbud om rehabilitering, skal få det, og ressursene skal utnyttes slik at rehabiliteringstilbudet har tilstrekkelig med kompetent personale og nødvendig medisinsk utstyr. Jeg understreker derfor at Helse Nord skal ha et sørge for-ansvar for pasienter som trenger rehabilitering.

Jeg kan også orientere representanten om at Regjeringa nå jobber med en egen sak om rehabilitering. Det gjelder hele landet, og formålet er at vi skal få bedre og mer rehabilitering og ikke dårligere og mindre.

Vera Lysklætt (V) [12:55:23]: Jeg vil takke for svaret.

Jeg har et oppfølgingsspørsmål: Det har i flere tiår vært en løpende utfordring å sikre de to lokalsykehusene i Finnmark nødvendig kompetanse, slik at befolkningen i landets største fylke skal kunne ha et relevant helsetilbud i hjemfylket. Det fagmiljøet vi har i dag, er lite og svært sårbart, og selv en liten desimering av dette vil sette tilbudet tilbake standardmessig. Det vil ta svært langt tid å bygge det opp igjen. Samtidig som Helse Finnmark skal foreta betydelige nedskjæringer, opplever vi store utskiftninger i ledelsen, parallelt med at en rekke fagfolk i nøkkelstillinger, spesielt ved Kirkenes sykehus, nå signaliserer at de vurderer sitt ansettelsesforhold. Det foreligger allerede oppsigelser.

Hvordan ser statsråden på muligheten for Helse Finnmark til å rekruttere og stabilisere fagpersonell innen f.eks. rehabilitering når den eneste avdelingen vi har i fylket i dag for slagpasienter, i prinsippet er vedtatt nedlagt? Dette er i tillegg et av de mest vellykkede prosjektene i foretaket som møysommelig har blitt bygd opp over ti år.

Statsråd Sylvia Brustad [12:56:31]: Etter den orienteringa jeg har fått fra Helse Nord, er det ikke snakk om nedleggelse, men om en omorganisering og innlemmelse i en annen avdeling. Man jobber nå med å få en egen av-

delingsoverlege og selvfølgelig med å få inn kompetent personell eller bruke dem som var på den andre avdelingen, til denne viktige jobben.

Det som er poenget her, er at Helse Nord – og derved Helse Finnmark – har et ansvar for å sikre at også innbyggerne i Finnmark får tilbud om rehabilitering. Det er det som er det viktigste for meg. På hvilken måte de velger å organisere dette tilbudet, er Helse Finnmarks og Helse Nords ansvar. Jeg har bare understreket overfor Helse Nord at de skal ha et sørge-for-ansvar for alle som trenger rehabilitering. De må sørge for at så skjer.

Vera Lysklætt (V) [12:57:29]: Jeg vil takke for det svaret også.

Mitt siste spørsmål er: Det er nå et samlet fylke som er bekymret for hvilke følger de nylig vedtatte nedskjærningene innen Helse Finnmark vil medføre. Fylkesmannen i Finnmark vurderer også situasjonen som svært bekymringsfull sett i forhold til befolkningens krav på tjenestetilbud etter spesialisthelsetjenesteloven, og har henvendt seg til statsråden. Vi har et ønske om å opprettholde bosettingen i hele landet, men vi opplever i dag stor fraflytting fra fylket, hvor manglende tjenestetilbud er en viktig årsak til dette. I lys av Regjeringens bebudede satsing på nordområdene framstår det derfor som et paradoks at helsetilbudet bygges ned. I en slik situasjon ville vi forventet at det motsatte skulle skje.

Kostnadsanalysen til Helse Finnmark synliggjør at det koster mer å drive en spesialisthelsetjeneste som skal være likeverdig for befolkningen i fylket enn det gjør for en tilsvarende konsentrert befolkning med små avstander, f.eks. i en bydel i Oslo. Vi har svært store avstander innad i fylket, og folk bor veldig spredt. Er statsråden villig til å se på det finansieringssystemet vi har i dag, og eventuelt endre på dette?

Statsråd Sylvia Brustad [12:58:46]: La meg med en gang si at jeg forstår at det er en krevende situasjon i flere deler av landet, også i Finnmark. Så kunne jeg brukt litt tid på å si noe om hvorfor Helse Nord har havnet der de er, for de må også få orden i sine sysaker. Men jeg finner grunn til å presisere at selv om det er krevende, og vi prøver å gjøre noe med det, har den regjeringa som nå sitter, gitt betydelig mer penger til sjukehus enn den regjeringa som partiet til Vera Lysklætt var medlem av for kort tid siden.

Så er jeg opptatt av at pasienter i hele landet selvfølgelig skal sikres nødvendig behandling og få de rettigheter de har etter lovverket.

Når det gjelder inntektsfordeling, har jeg nylig nedsatt et utvalg som skal avgi innstilling til meg i løpet av dette året. Det skal se på mange ting, også på fordelinga i hele landet. En av de tingene de må se nærmere på, er om dette med avstander er godt nok ivarettatt i inntektssystemet. Så det skal vi se på. En annen ting som ikke minst er viktig for Finnmark, er det som dreier seg om lokalsjukehus. Det kommer om det en innstilling i midten av mars, og jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til hvordan ting skal følges opp.

Presidenten: Spørsmål 14 er besvart tidligere.

S p ø r s m å l 1 5

Torbjørn Hansen (H) [13:02:40]: Jeg vil starte med å ønske landbruks- og matministeren godt nytt år. Jeg håper han har hatt en lang og god juleferie.

Mitt spørsmål til statsråden er:

«Delingsforbudet i jordloven er et kraftig inngrep i eiendomsretten. Grunneiere som over generasjoner har bygget opp eiendommen, får reduserte muligheter til å realisere de reelle verdiene på bruket. I brev 6. desember i fjor utdyper statsråden hvordan delingsforbudet skal praktiseres. Der fremgår det bl.a. at delingsforbudet skal tolkes strengere når det gjelder oppføring og fradeling av kårboliger.

Hvordan vil en strengere praktisering påvirke verdiene, omstillingsevnen og investeringsviljen i jordbruket?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:03:25]: Jeg er opptatt av at landbrukseiendommene representerer ressurser som kan utnyttes i næringssammenheng og som bosted, og jeg mener at lovgivning og praksis bør legge opp til en langsiktig forvaltning i tråd med dette. Eiendommen kan da ikke ses isolert som et kapitalobjekt på grunneierens hånd, slik representanten Hansen synes å legge til grunn når han snakker om eierens «muligheter til å realisere de reelle verdiene på bruket».

Når eiendommens verdi ligger i utnyttelsesmulighetene i næringsøyemed, anser jeg delingsforbudet i jordloven som en viktig forutsetning for å holde ressursene på gården samlet. I alminnelighet er en samlet utnyttning av eiendommens ressurser avgjørende for å sikre verdiskaping, levende bygder og robuste lokalsamfunn. Selvsagt kan det i noen tilfeller også skapes verdier ved fradeling. Slik loven i dag er utformet, kan det etter søknad og etter en konkret vurdering foretatt av kommunen gis dispensasjon fra delingsforbudet. Dette er en løsning som sikrer at ressursene kan deles fra dersom det er samfunnshensyn som tilsier det. Gjeldende ordning er i samsvar med den løsningen Stortinget la til grunn da spørsmålet om opphevelse av delingsforbudet ble behandlet i Stortinget i fjor sommer, og som også ble berørt i debatten i Stortinget i forbindelse med endringer i jordloven i november i fjor.

Landbruket har gjennomgått en betydelig endring de siste årene, og det er bl.a. helt nødvendig å se nøye på kostnadssiden ved det å eie og drive gård. Betydelige kostnader knytter seg til å bygge og holde ved like bolig- og annen bygningsmasse. Samtidig innebærer endringer innen landbruket og innen samfunnet ellers at behovet for kårboliger ikke er like stort i dag som f.eks. for 20 år siden. Samlet innebærer dette at samtykke til å oppføre ny kårbolig bare bør gis dersom det ikke er tvil om at kårboligen er nødvendig av hensyn til driften av gården i forbindelse med generasjonsskifte. Hvis en først har kommet til at kårboligen er nødvendig av hensyn til driften, bør det som en konsekvens av dette ikke gis tillatelse til å dele huset fra for å oppnå en kortsiktig gevinst i form av salg av bolig- eller fritidseiendom.

Jeg er klar over at salg av kårboligen som selvstendig bolighus eller som fritidshus i mange tilfeller vil kunne gi

eieren en realisasjonsverdi som er høyere enn verdien huset har som del av landbrukseiendommen. Dette er etter mitt syn ikke avgjørende for vurderinga av hvordan delingspraksis bør legges opp. En kårbolig som er nødvendig for driften, kan ikke ses som et alminnelig bolig- eller fritidshus, eller som en kapitalverdi som kan brukes for å realisere nye prosjekter. Kårboligens verdi ligger i det bidraget den gir til jevn drift i forbindelse med generasjonsskifte. Dersom kommunen har foretatt en riktig vurdering av behovet for kårbolig da boligen ble oppført, taler det for at det ikke gis tillatelse til å fradele boligen med mindre behovet over tid har endret seg vesentlig.

Representanten Hansen viser til et brev av 6. desember i fjor. Jeg er noe usikker på hvilket brev dette dreier seg om. Mitt syn går imidlertid fram av mitt brev til kommunene, fylkeslandbruksstyrene, fylkesmennene og Statens landbruksforvaltning datert 21. desember 2006. Det samme er klart forutsatt i forarbeidene til delingsforbudet, og det er lagt til grunn for langvarig og fast praksis. Denne praksis sikrer verdiene for næringsutøvelsen. Omstillinger og investeringer er knyttet til privatøkonomiske avveininger, men bør som hovedregel ikke baseres på fradeling av ressurser som er nødvendige for driften av gården.

Torbjørn Hansen (H) [13:07:16]: Brevet jeg har omtalt i mitt spørsmål, har som overskrift: «Om praktisering av delingsbestemmelsen og om endringer i jordloven og opphevelse av seks lover». Min kopi er datert 6. desember. Men jeg tror statsråden har svart på riktig brev, for å si det slik.

Jeg synes det er noe påfallende å registrere Senterpartiets manglende engasjement for den enkelte bondes eiendomsrett og manglende tillit til den enkelte bondes evne til å vurdere hva som er godt eller dårlig for sitt bruk. Delingsforbudet som prinsipp bygger på en holdning om at det ikke er grunneier, men samfunnet som er nærmest til å vurdere hva som er en best mulig utnyttelse av eiendommen for fremtiden. Det mener jeg er en degradering av bondens egen styringsrett.

Men dette er også et spørsmål i forhold til jordbruket, for kapitaltilgang er avgjørende for å kunne satse framtidrettet, og det er klart at delingsforbudet reduserer mulighetene for økt kapitaltilgang i jordbruket.

Har Regjeringen gjort anslag på hvor store verdier norske bønder taper på dette inngrepet i eiendomsretten? Eventuelt: Hvor mye ville verdiene potensielt ha økt for bondene dersom delingsforbudet ble opphevet?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:08:27]: Det er mulig å forstå representanten Hansens resonnement ut fra Høyres tenkning rundt landbrukspolitikken. Når fokuset er så tydelig på kapitaltilgang, blir dette enda tydeligere. For når Høyre gjennom budsjettbehandlninga i Stortinget velger det de gjør i forhold til kapitaltilgang opp mot jord-

bruket, er det lett å se at man må ty til andre midler for å skaffe jordbruket kapital.

Regjeringa har valgt en offensiv linje i jordbruksopp-gjøret og et nivå i forhold til jordbruket som gjør at det skal være mulig å utvikle jordbruket uten å måtte ty til kortsiktige gevinster i form av denne type realisasjon. Jeg konstaterer at Høyres strategi er motsatt, det er snakk om å kjøre betydelige innstramninger i form av kapitaltilgangen gjennom næringsavtalene, og samtidig oppfordre til realisasjon av kapital i form av de verdiene som gården har som en del av driftsgrunnlaget.

Torbjørn Hansen (H) [13:09:30]: Jordbruket er under betydelig omstilling. Det går ut tusenvis av årsverk hvert eneste år. Det er klart at det er mange bønder som må gjennom en omstilling og gå ut av næringen som følge av den omstillingen som er i jordbruket og den rasjonaliseringen som skjer der. Da mener jeg at det er urimelig at de som går ut av jordbruket, ikke får realisert de verdiene som ligger på bruket, som følge av reguleringsbestemmelsen som Regjeringen strammer inn.

På slutten av brevet skriver statsråden at han er opptatt av flere problemstillinger knyttet til konsesjon. Det står i brevet at departementet har satt i gang arbeid både med boplikt og med priskontroll. Boplikt og priskontroll er andre sterke inngrep i eiendomsretten som hindrer grunneierne i å utnytte verdier som er på bruket. Høyre ønsker på sin side å oppheve hele konsesjonsloven.

Mitt spørsmål er: Hva er Regjeringens utgangspunkt og mandat for det iverksatte arbeidet knyttet til boplikt og priskontroll, og hvilken retning og framdrift kan vi forvente når det gjelder dette arbeidet med å stramme inn eiendomsretten?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:10:42]: Mitt utgangspunkt er en helhetlig tenkning rundt landbrukspolitikken. Det betyr at vi gir dem som driver med landbruk i Norge, muligheter innenfor et politisk rammeverk som består av importvern, et lovverk og en vilje til å bruke budsjettoverføringer for å betale for fellesgoder som blir produsert av det norske landbruket. Det er et pluss som det norske landbruket er gitt, og som det politiske miljøet i Norge – regjering og storting – kunne valgt å la være å gjøre. Innenfor det ligger det føringer fra storsamfunnet i forhold til at en ønsker en gitt utvikling av landbruket, og det å legge noen premisser i forhold til hvordan man ønsker utviklinga når det gjelder eiendomsstruktur, tunløsning og hvordan det skal se ut på bygda, og også forholdet mellom bolig og næringsvirksomhet, er en del av en helhetlig tenkning rundt landbrukspolitikken.

Presidenten: Den ordinære spørretimen er over, og dagens kart er dermed ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.